

ВИДАЄ
СОІОЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Published by
Ukrainian National Women's
League of America, Inc.
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

ЖОВТЕНЬ

9

October

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць за винятком серпня
Листування й передплату висилати
на адресу:

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Передплата у Злучених Державах
Америци для членок Союзу Українок
Америци залишається в 1956 р. \$2.50.
Річна передплата для нечл. \$3.00
Річна передплата в Канаді \$3.00
Річна передплата в Англії
й Австралії 1½ ф. ст.
Річна передплата у Франції . 900 фр.
Поодинокое число 35 центів

Зміст:

Голоси жінок

I. Франко: Картка любови

Напередодні Окружних З'їздів

B. Вергун-Модрицька: Ольга Рошке-
вич в житті і творчості I. Франка

O. Климишин: Скажіть своє слово

M. Когутяк: Вгляньмо у Відділ США

B. Шліс: Молитва у Воркуті

Ікер: Про одну галицьку Клеопатру
Клопоти молодих матерей

Л. Б.: Напередодні Міжнародної Жі-
ночої Виставки

Л. Б.: Відійшла громадська діячка

M. M.: Жіноче віче у Бофало

O. Залізняк: Міжнародна Федерація
Жінок-Універсанток

Ювілейний З'їзд Українського Золото-
го Хреста

Радісний ювілей

Votes of Women

L. B.: Sophia Rusova

Гена: Пекучі питання

Орися: Зирк у тутешню кухню!

Вишиваний настільник

Що варити й пекти

Є. Янківська: Жіноча краса

П. Кізко: Пригода

M. C-ко Степанко

H. Наркевич: Осінь

П. Кізко: Мій акваріум

H. Наркевич: Мала господиня

H. Наркевич: Дві сестрички

Вісті з Централі

Централа одержала

При громадській роботі

Г. Лашенко: На зов рідної землі

На обгорті

Світлина Івана Франка з гімназійних
часів.

ВИРІВНЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Edited by Editorial Board
Monthly publication except August,
of the Ukrainian National Women's
League of America, Inc.

909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
Phone MA 7-7945

Subscription in the United States
for members \$2.50 per year; non-
members \$3.00 per year, half year
\$1.75. Subscription in Canada \$3.00
per year, half year \$1.75. Subscription
in England and Australia 1½ pound
sterling, per year. Subscription in
France 900 francs, per year.

Entered as second class matter July
8, 1944, at the Post Office at Phila-
delphia, Penna., under the Act of
March 3, 1879.
Single copy 35c

ПРЕДСТАВНИЦТВА „НАШОГО ЖИТТЯ“

КАНАДА:

Mrs. Olga Lukomska
14386 Park Dr.
Edmonton, Alta.
Canada

ФРАНЦІЯ:

Mme. Nina Kovalenko
5, rue Gasnier Guy
Paris 20
France

АВСТРАЛІЯ:

Mrs. V. Levytsky
69 Maxham Rd.
Old Toon Gabbie NSW
Australia

АНГЛІЯ:

Mrs. Vira Smereka
36, Temple St.
Heaton, Bradford Yerks.
Mrs. Myroslawa Rudenska
335, Woodborough Rd.
Nottingham, England

Другий зшиток куховарської книжки

ГОРОДИНА Й ОВОЧІ

Упорядкувала
Наталія Костецька

Ціна 60 ц.
з пересилкою 65 ц.

Замовляти у Централі США
й усіх книгарнях

Почерез фільми

Магічний вогонь — Magic Fire, біо-
графічний фільм із життя Ріхарда Ваг-
нера. Грає Елен Бедел.

Бурхливе життя цього великого му-
зики розгортається тут у своїх взле-
тах і упадках. „Магічний вогонь“, що
горів у його душі, полишив цінний
слід у його творах. І як вислід його
шукань бачимо тут винятки з усіх
його опер. Відтворені Баварською Дер-
жавною Оперою вони дають повний
образ його музичного генія. Кінцевими
акордами „Парсіфала“ закінчується
фільм.

Запрошення до танку — Invitation
to the Dance, танкові пантоміми. Гра-
ють Джіні Келлі, Клер Сомберт і Та-
мара Туманова.

Фільм складається з трьох балетних
пантомім: „Цирк“, „Перстень“ і „Сінд-
бад мореплавець“. Хоча в фільмі не
промовляє ніхто ніодного слова, про-
те рухи й міміка такі живі, що про
фабулу легко можна догадатись. Три
визначні зірки американського балету
дали найкращі свої креації. Це є пер-
ший американський фільм цілковито
на танку побудований.

Король і я — The King and I, опе-
рета. Грають Дебора Кер і Т. Брінер.

Тло оперети екзотичне — Банкок,
столиця Сіяму. Молода англійська вчи-
телька приїхала вчити королівських
дітей. Король не хоче бути „варваром“
в її очах, проте не може пере-
могти своєї вдачі. Із їх зудару виро-
стають конфлікти — нераз комічні, а
нераз трагічні.

Українське Січове Стрілецтво

Накладом В-ва „Червона Калина“

появилася книжка

СТЕПАНА РІПЕЦЬКОГО

Визвольна ідея і збройний чин.
Це докумендальний твір, який
дасть сучасним і майбутнім ге-
нераціям повну правду про істо-
ричне значення Українського
Січового Стрілецтва (УСС і СС)

Обем книжки 368 сторін великого
формату, гарний папір, люксусова
оправа — — — — — Ціна \$6.00

Книжка „Визначні Жінки“ ко-
штує 30¢ у Централі США.

Г о л о с и ж і н о к

Американське зорганізоване жіноцтво довго й завзято боролось за рівноправність. В 1919 році нарешті здобуло право голосування й вибору, коли 19-тий додаток до Конституції (амендмент) увійшов у життя. Від 1920 жінки голосують, і цього року, 6. листопада, голосуватимуть у федеральних виборах — 9-ий раз, за президента і віцепрезидента та 18-ий раз за членів Конгресу.

Можна б сказати, що за 36 років голосування американських громадянок ситуація майже не змінилася. Правда, бували вже сенаторки та посолки, але їх було дуже мало, надто мало, щоб могли мати значніший вплив на державне життя нації. Так само, говорячи по суті, жінки не здобули ще рівноправності в урядах, судах та різних професіях, особливо на вирішальних становищах.

Без сумніву, таким станом жіноцтво не задоволене, бо ж воно не боролось за сам принцип рівноправності, але й за „перекладення“ слів у діла. Однак також годі сказати що жіноцтво безпорадне. Навпаки, воно свідоме своєї організованої сили, та стежить пильно за подіями вдома й у світі, готове до

акції. Навіть коли жінки голосують за мужчин, вони вирішують своїми голосами своє становище до важливих питань нації, як домашніх так теж і міжнародних. Усі кандидати, від кандидатів на президента до локальних, мусять рахуватися з голосами жіноцтва.

Жінка нормально більш консервативна як мужчина. Це явище природне, тому що жінка як мати що виховала, або виховує дітей, завжди більше журиться і дбає про їхнє майбутнє і тим самим про майбутнє нації. Тому у виборах вона керується розважливістю, простежує, чи кандидат або кандидати не надто ризиковні у своїй політиці, й тоді звичайно стає більше по стороні кандидатів що менше ризкують, бо ризкування добром нації це ризик добром сімі, добром молоді генерації, що безпосередньо дотикає матер.

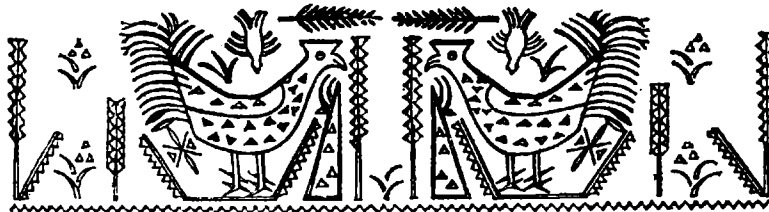
Європейці навикли до множення партій. Буває їх там по десять і більше в одній країні. Це розбиває громадськість, розеднує діяння та спричинює ослаблення. Американці ж від зачатків державного життя вірили у дво-партійну систему, а практика її виправдала та при-

чинилася до великого виросту сили нації.

Жінки є однаково в обидвох партіях, проте теж в обидвох вони є вирівнюючим елементом. Вони стараються не допускати щоб їхні партії „заганялися“ надто далеко, чи то наліво чи направо. Під час минулої війни американський уряд „поставив на ноги“ большевицьке царство та поміг йому здобути таку силу що воно захопило й поневолило чужі країни й нації, до яких давніше навіть не мало жадного доступу. З того часу Америка 11 років у холодній війні, на яку американський народ досі витрачає сотки більйонів доларів.

Тут жінки виявили свій голос протесту у виборах 1952 року, коли Айзенгавер, рішучий противник війни й комунізму, одержав 58% голосів жінок, хоча голосів мужчин дістав пропорційно менше.

Цього року, в листопаді, жінки знову можуть мати великий вплив у виборах і їхні голоси можуть вирішити, куди нація має далі йти, можуть вказати напрямні нації в домашній та міжнародній політиці, по тій лінії як жіноцтво розуміє інтерес нації, тепер і в майбутньому.

Картка любови

Зближаєсь час і з серцем бючим в груди
Я вирвуся, щоб бачити тебе,
Порвати пута фальшу і облуди,
Що тисне нас і по душі скребе,
Пробить стіну, котрою людська злість
Нас, друже мій сердешний, розділила,
Не знаючи, що в наших серцях сила,
Котрої ржа упідлення не зість.

Зближаєсь час, і, радісно тремтячи,
В твої обійми щирі кинусь я,
І скаже поцілуй мені гарячий,
Що будь, що будь, а ти повік моя!
Моя і невідлучна! Бо сльозами
І горем ти знітована зі мнов!
Нема стіни, перегород між нами!
Не знає стін, перегород любов!

1. травня 1878

Іван Франко

На актуальні теми

Напередодні Окружних Зїздів

В усіх більших осередках відбуваються тепер Окружні Зїзди СУА. На початку осіннього сезону відразу розворушують нас. Та хоч кожна з нас знає їх програму, проте добре застановитись над ними, щоб їх якнайкраще використати.

Ще живо памятаємо Окружні Зїзди, що відбулись весною 1955 р. Тоді по довгій перерві Союз Українок Америки знов спробував скликати членство кожної округи на нараду. Показалось воно дуже доцільним. Управа і членство сумежних Відділів зійшлися, щоб обговорити спільно різні завдання організації та подати свою думку до розвязки їх.

Торічні Окружні Зїзди відбулись у конвенційному році. Тому головним їх завданням була підготовка до Конвенції СУА. І справді, Зїзди видвинули ряд

проектів, що послужили потім цінними вказівками для Гол. Управи. Цьогорічні Зїзди мають інакше завдання. Від XI. Конвенції проминув рік, в якому Відділи могли вже впровадити в життя всі її постанови. Як вони оправдали себе у практичній роботі, скільки з того вдалось здійснити, що треба було б змінити чи додати — оце буде предметом наших нарад.

Бо й справді до цього треба ширшої наради. В кожній округі є свої окремі умовини а подекуди й Відділи різняться між собою. Тут можна гарно поставити суспільну опіку, там знов краще наладані імпрези. Тут зробили досвід із відкриттям дитячої світлички, а там знов налаждали добре звязки з жінками інших народностей. Оце треба спільно перевірити й обговорити. Поділитись досві-

дом, вказати на нові можливості й засоби.

На це нам потрібний Окружний Зїзд. На Конвенції не маємо змоги всього обговорити. Конвенція є не тільки переглядом трирічної праці організації. Вона подає до відома свої осяги у змаганні цілій українській громаді і тому багато часу уділює зустрічам і привітам. А властивою плятформою, де розглядаються методи праці, є Окружні Зїзди СУА.

Тому готуймось уважно до них! Подбаймо про те, щоб якнайбільше членства взяло в них участь! Підготуймо точки нарад, щоб кожна учасниця могла виступити і сказати своє слово!

Зустріч, нарада, обмін думок скріпить нашу готовість. Збагачені в досвід, захочені увагою почнемо новий громадський рік.

Ольга Рошкевич у житті і творчості І. Франка

В 1898 році йшли дуже активні приготування до 25-літнього ювілею творчості Івана Франка. А. Кримський мав написати критично-біографічну книжку про літературну творчість поета. До праці він узявся дуже уважливо і солідно. За короткий час він написав два розділи до року 1886, бо до них мав дані, а дальші розділи, 3-й і 4-тий написав тільки конспект, бо забракло йому деяких біографічних та бібліографічних даних. Не було іншої ради, як звернутись до самого Франка. Кримському це зробити було дуже легко, бо він з Франком перепищувався. У відповідь на свій лист Кримський одержав від Франка аж два листи. У одному Франко між іншим писав:

„Дорогий друже! У відповіді на Ваш лист з 17. VIII. — 98 мені, як бачу, прийдеться таки писати Вам дещо ширше, ніж думав зразу, хоча й цим разом, боюся не буду міг у всім задовольнити Вас. Я тепер на селі, до того болить око і часу мало (мушу сидіти одному маляреві до портрета). Ну та сядь чи так, а попробую поперед усього відповісти на Ваше питання, а там від себе додатн, що буду міг“.

По такому вступі подає Франко відомості про свої твори, про впливи Драгоманова і Грушевського та інших письменників на свою творчість і приходить до впливу Ольги Рошкевич. Дослівно він про це пише:

„А тепер подам Вам дещо такого, що може придасться до зрозуміння моїх творів і чого я не подав у автобіографічній листі до Драгоманова. Значний вплив на моє життя, а значить на мою літературу, мали зносини в жіноцтвом. Ще в гімназії я влюбився був у дочку українського попа, Ольгу Рошкевич (вона переклала дещо з Золя і Гонкурів, збрала весільні пісні з Лолина, переклала роман Ланської „Обрусители“). Наша любов тяглася 10 літ, батьки з виду були прихильні мені, надіючися, що я зроблю блискучу кар'єру, але по моїм процесі 1878—1879 р. заборонили мені бувати в своїм домі, а 1880 р. прислували панну вийти за іншого, Озаркевича (брата письменки Кобрин-

ської, чоловіка зрештою дуже гарного). Це був для мене важкий удар; сліди його знайдете в „На дні“ і в віршах „Картка любови“. Пізніше я познайомився з двома українськими поетесами, Юлією Шнайдер і Клементією Попович, але жодна з них не мала на мене тривкого впливу“.

Стільки, як бачимо, написав Франко Кримському про Ольгу Рошкевич, яка була першою жінкою, що запалила вогонь любови в душі молодого хлопця. Почалося з того, що Франко, повертаючи з прогульки, вступив до села Лолин у долиньському повіті до о. Рошкевича. Його тут уже знали, бо він був інспектором сина о. Рошкевича Ярослава.

Іван Франко тоді був учнем VII. класу і у своїй біографії про ці часи пише дослівно так:

Скінчивши сьому класу, я перший раз пустився під час вакацій в дальшу вандрівку, перший раз не поїхав до дому пасти худобу та помагати при збірці сіна і збіжжя. Я поїхав залізницею до Стрия, а звідси рушив скільським трактом до Синевідська, та на Побук, Бубнище, Тисів, Церковну, Мізунь, Велдіж зайшов до Лолина.

Село Лолин, як описав його тоді Франко у вступі до книжки „Збір відомостей антропології крайовей О. Рошкевич“, було невеличке гірське сільце, що мало 80 хат. Воно лежить недалеко ріки Свічі, серед лісів у дуже бідній околиці. Головним джерелом зарібку була худоба, що її випасали в горах. Поживою людей був вівсяний або змішаний з ячмінним хліб, бараболя, а також вівсяний чир, це є лемішка, розпущена водою. Нещастям того сільця було його положення у вижолобині і часті дощі, що сполікують з похилих нив усякий навіз до потоку. Місцева приповідка каже: „Лолин — голий, довкола ліс, а в середині біс“.

Яке на Франка робив враження Лолин, то бачимо, як він його описав у вступі до згаданої книжки, а яке враження зробив Франко на Рошкевичів, то про це пізніше сестра Ольги, Ми-

хайлина Іванець, у своїх споминах писала так:

„Він вразив усіх своїм убранням; був у чорному, довгому сурдуті, в краплистих штанах, у чоботах з довгими холявами, а від такого вбрання відбивався чорний м'який капелюх зі широкими крисами. На плечах ніс на патці пакунок у краплистій хустині. Виглядав дуже бідно. При обіді розмовляв сміливо з парохом і його дружиною, але на товариських формах не розумівся; при другому данні встав, ситий першим данням, несподівано від столу й почав прохажуватися по кімнаті скорим ходом“.

Та не зважаючи на ці перші враження, Франко своїм глибоким знанням про багато справ, заціпенював о. Рошкевичеві, його дружині і їх найстаршій донечці Ользі. Ольга була гарна, чорноока, Франко — малий, рудий. Вона була попадянка, а він селянський син. Все таки між цим мужицьким сином і попадянкою загорілося кохання. Він, несміливий, неговіркий учень, заволодів її думками повністю. Вона мала, як на тодішні часи, досить добру освіту: знала кілька мов, а особливо знала дуже добре мову німецьку. Це знання мов Франко підсилював новими думками про красу і добро. Він познайомив її з українськими письменниками, як зі Шевченком, Марком Вовчком, Кулішем і іншими.

У Лолині Франко перебув майже місяць. „Вернувши з Лолина, — як він дальше пише у своїй біографії, — до Дрогобича, я пустився в противний бік у гори на Опаку, Смільну, Туре до Волосянки“.

Першого листа, розпочатого 19. вересня, а закінченого 23. вересня 1874 р. Франко писав етимологією. У ньому про свої душевні почування він наче соромиться говорити. Він їх обходить здалека тільки натяками, питаннями. Взяти б початок листа. Дослівно він писав:

„Сподіюся, що Пані на мене гніваються, хочби і було зашо; сподіюся, що Пані дарують мое нинішне пись-

мо. Був би я вже давніше зачав наприкрятися Пані, але щасливі для Пані, а нещасливі для мене обставини вдержали мене не тільки від писання, але малоощі і не від дихання. Не хочу я через тоє казати, щобим був слабкий і щоби ми дух запырало, але — по просту сказавши, — час в осьмій класі дрогобницької гімназії днесь так до-рогий, як Бедуїну вода серед широкої пустині Сагари. А хочби ся уже того часу дещо деколи і знайшло, то прецінь думки о минувших хороших днях виганяють ми із голови всяку думку о деякій иншій роботі“.

Будучи в осьмій класі гімназійний, був Франко в Рошкевичів на Великдень. Тим разом, як подає Мих. Іванець, Франко був порядно одягнений: у новому попелястому, відповідно до вимог моди, сукроєному, вбранні.

Коли в часі Великодня були гості в Рошкевичів або Рошкевичі їздили до сусідів, Франко брав живу участь у забавах, а передовсім захоплював старших своїми деклямаціями зі Шевченкового „Кобзаря“ „Гамалією“ й іншими віршами. Любив також деклямувати і вірші німецьких поетів.

Дальше листування, як видно з листів його до Ольги, було писане і німецькою мовою. Лист із 2. травня 1875 р., у якому він навіязує до свого побуту в Лодині в часі Великодня, є писаний німецькою мовою. У ньому він відкривав своє серце перед Ольгою повністю. Лист повний поетичних фраз, зворотів і молодечого любовного патосу.

У листі з 26. травня 1874 р. Франко ще з більшим патосом і з більшою щирістю пише Ользі про те, що він про неї думає день і ніч. Коли вона не вірить, то може запитатися брата, як він деколи майже дурноватіє, сам не знає, що з ним діється, а його товариші роблять уваги усякого роду, що він цілковитий дурень. Прохав милосердя не заборонювати йому бодай час-до-часу написати до неї, бо це його останнє лікарство: він стане спокійнішим, відкривши їй усе своє серце. У тому самому листі він повідомляв Ольгу, що виготовив збірничок поезій до друку

і працював над другим томиком. Вона може догадатись, що вона була його Музою при писанні цих поезій. Дослівно про це він писав:

„Тепер працюю над другим томиком, — Ви можете, розуміється вгадати, що Ви є єдиною інспіруючою музою як першого, так і другого“.

На день 11. грудня 1878 р. вислав Франко Ользі білетик, де по кількох німецьких реченнях, був написаний віршик:

Хвилі щастя золотого,

Всі надії, думи, сни,

Пісні, втіхи серця мого,

Дні свободи і весни.

Все, все, що лиш завдячаю

Згадці про Твою любов,

Я в день нинішній желяю —

Сто раз більше — Тобі знов!

Ох, чи Ти ще памятаєш

Свого друга, світе мій?

Чи отім коли згадаєш,

Щось забрала мій спокій?..

Прости, що не можу дати,

Жадного Ти дару днесь!

Ох, в одно лиш я багатий,

Но Ти того не приймеш!..

Днесь не можу й серця свого

Дарувати вже Тобі,

Бо Твоє вно з часу того,

Як ем первий раз Тя вздрів.

Ользі Рошкевич

Іван Франко

Після іспиту зрілості поїхав Франко до Рошкевичів у Лодині і там прожив цілі вакації. Тому, що Франко ішов того року на університетські студії у Львові, то о. Рошкевич переписав свого сина Ярослава до львівської гімназії і просив Франка, щоб він на нього уважав.

Перебування Франка у Львові на самоті — це час болю і душевних мук закохеного. У листі з 30. жовтня 1875 року він так описує свої гарячі почування:

„Чого я не перетерпів у часі цих ферій! Кожний вечір, кожний ранок приносив мені нову муку. Та це минуло! І Богові дякую за це... Ви зі своїм спокійним темпераментом, ледве можете уявити собі те, що в мені відбувається, коли моя кров починає кипіти“.

Зволікання Ольги з визнанням Франкові своєї любови дуже його турбувало і він вперто,

майже в кожному листі писав до неї, щоб вона сказала, чи його любить, чи ні. У листі з 30. жовтня 1875 року він про це ще раз писав:

„А тепер хочу поставити Вам ще кілька питань, у додатку до тих усіх, які я Вам ставив від початку нашої знайомости, а які всі залишилися без відповіді. Нехай і тепер не буде відповіді, якщо так мусить бути! Отже найперше мушу повторити питання: Що думаєте про мене, — які Ваші почування для мене? Знаю — подобатись я не міг Вам ніколи ані щодо мого зверхнього вигляду, ані щодо мого поведіння. Я й ніколи не рахував на це... Одначе Ви колись сказали мені, щоб я надіявся, — Ви навіть дали мені пізнати, що я не був байдужий для Вас, що Ви „спочуваєте мені“, — а це, думаю, може давати мені підставу й тепер поставити Вам це питання: Чи почуваете Ви що для мене або ні? Прошу Вас, — будьте цілком щирі, відповідаючи на моє питання!“

З листа, написаного 29. лютого 1876 р., можна догадуватися, що Ольга, на поставлені питання відповіла потакующе. Франко у цьому листі писав:

„Любимось! Прости, що пишу до Тебе попросту, відкидаючи всяку церемонію. Серце моє так не навикло звати Тебе „Пані“, — що і руці годі не слухати серця“.

У цьому листі пояснює Франко також, чому він писав про любовні справи українською мовою, а не німецькою.

„Німецька бесіда, то для мене модний фрак, — но, українська бесіда — то для мене той любий домашний убір, в котрім всякий показується другому таким, яким є — в котрім і я Тебе найбільше люблю! Українська бесіда, то бесіда мого серця!“

Зі звичайного студентського знайомства, як бачимо, розгорілося відтак велике Франкове кохання. Ольга стала для нього музою. З думкою про неї він почав перекладати Гетового „Фавста“, писав фантастичну повість „Петрії і Довбушуки“, писав драму „Три князі на один престол“, komponував вірші на свято Тараса Шевченка і молився за старца Ольги.

У листі з 29. лютого 1876 р., оповідаючи про видавничі справи, пише:

Скажіть своє слово

„Початок має зробити Гетого „Фавст“ — мого перекладу. Той твір так пам'ятний для мене, — що годі було мені не зробити ним початку, — і думаю, що буде (по другий раз) щасливий. Ти, бачу, пам'ятаєш ще ту маленьку книжочку, по не знаю, чи знаєш її символічне значення для мене.“ Далше оповідає про події в „Академічному Клубу“ — студентській організації — а про працю в ньому він писав: „На перше (представлення) определено мою драму тряхактову: Три князі на один престол. Я цікавий, який буде успіх того кусника. Шкода, що Ти не будеш могла бути на представлення (десь коло 20)...“

Прощаючися з Ольгою, в кінці листа висловлював він ось яке бажання:

„Нехай Бог, крім Твоєї любови, не шле мені щастя, — но, всяке щастя, всяку радість най пішле Тобі!“

Але від визнання любови Франко помалу переходив до творчого кохання і до творчої любови. Він це розумів дуже просто... ті, що любляться, повинні одно одному помагати, повинні спільно творити не тільки природою дані законні вартості, але й також і духові цінності. Тому то Франко заохочував Ольгу до письменницької праці, до збирання весільних пісень та перекладів з німецької мови. Він писав і до її батька, щоб він Олі дав стільки часу, що в ньому могла б такою працею займатися. У листі з 4 травня 1876 року він йому писав:

„Осмільюсь ще просити панни Ольги, чи не були б ласкаві списати решту ладканок, — але зовсім фонетично, з всякими вставками і добавками, як напр. й межні словами і пр. І передати їх якнайскорше чи то на руки Славка, чи й на мої. Таксамо прошу о кінець перевода повісти“.

(Докінчення буде)

Василина Вергун-Модрицька

Подяка

Управа 33 Відділу ім. Лесі Українки у Клівленді складає оцим ширу подяку п. дир. В. Радзиковичеві за прекрасний реферат про творчість Лесі Українки на нашому літературному вечорі, як також за все прихильне ставлення до жіночого руху.

Управа 33 Відділу

Люблю складати часописи й журнали. Люблю у вільний час їх переглядати. І так тепер на вакаціях переглядаючи річніки „Н. Ж.“, знаходжу багато питань і проблем на виховні теми, яких ми досі не розв'язали.

Якось так трапляється, що про ці справи дискутують здебільшого педагоги. Вони приглядаються до власних дітей, або зустрічають їх у школах українознавства. Може й дійсно вони в тих справах найбільш авторитетні. Але нераз вони констатують свою неміч. Без допомоги батьків, а властиво матерей, не може вдатись виховне діло.

Тому й матері повинні висказуватись. Із великим вдоволенням прочитала я поради Надії Іщук п. н. „Молодій матері“ в чч. 10, 11, 1955. Видно, що авторка пережила все це зі своїми внуками і передає молодим матерям свій досвід. Також Віра Драч у статті „Матері-українці“ вказує на всякі можливості, як зберегти любов до далекої Батьківщини у душах дітей.

Із щоденних зустрічей із матерями та розмов із ними знаю, що багато з них продумує над тим. Деякі з них знайшли свій власний підхід до дітей. Другі знов дивуються, що не можуть прищепити дітям певних зацікавлень, що були такі природні колись у тому віці.

Чому матерям не забрати слова? Коли б висказались одні і другі на сторінках нашого журналу, тоді напевне була б із того велика користь. Кожна мати дивиться своїми очима на виховні справи. Тому їй напевне буде цікаво перевірити це крізь досвід других матерей, розглянутись в інших можливостях та придбати щось нового.

Розпишімо анкету у виховних справах! Нехай матері висказуються про свої осяги й труднощі!

Наприклад, така широко ди-

скутована справа, як — коли вчити дітей українського письма? Чи вдома, ще заки підуть до початкової школи, чи вже коли опанують латинську азбуку? Скажете може, що це питання повинні вирішити вчителі? Ні, власне нехай вискажуться про те й матері. Нехай розкажуть такі, що вивчили дітей вдома, а й такі, що їх діти навчилися письма у доповняльній школі.

Велику роль у виховних заходах матері грає молитва. Навчити дитину перших слів молитви — це святе її завдання. У школі дитина вивчає молитву англійською мовою. Яку повинна тепер вдома вживати? Дитині важко переключитись і вона починає звикати до англійської молитви. Як мати тут поступає? Чи залишає справу виборові дитини, чи припилює нове щовечора її української молитви?

Є ще одне виховне завдання, що його могли б виконати не тільки матері, але всі членки СУА. Вхідимо в осінній сезон, коли починають діяти школи українознавства. Лиш мала частина нашої дітвори входить туди й навчається українського письма. Чи не могли б членки СУА пригадувати батькам цей обов'язок? Відділи СУА повинні поставити собі це за почесне завдання. Обійти всі українські родини в місцевості й ласкавим словом і добрим прикладом заохотити батьків до впису.

Оцих кілька думок постало в мене на початку шкільного року. Хоч у нас дуже багато робиться для збереження дітвори, проте в цих заходах найменше видно матерей — перших виховниць дитини. А її вплив чи не найсильніший у перших роках та в дальшому веденні дитини. Чому не послухати її голосу й порад?

Олена Климишин

Комплет журналу (7 чисел)
„Громадянка“ коштує 1 дол.

Вгляньмо у наші Відділи

(До актуальної дискусії)

Вважаю, що обмін досвідом із праці в організації на сторінках „Нашого Життя“ принесе нам багато користі. Лиш тоді, коли пізнаємо свої досягнення і помилки, зможемо поставити працю у Відділах як слід.

Праця в організації не є легкою. У ч. 4 „Н. Ж.“ обговорено завдання членства. А я хотіла б звернути увагу на провід організації та його підхід до членства. Він мусить мати досвід у праці, організаційні здібності, великий такт і терпеливість у відношенні до членів. Далше мусить складатись із осіб, до яких членки мають повне довіря. Провід мусить бути прикладом для своїх членок, як у організаційному, так і в приватному житті.

Приєднування та вдержування членок при організації вимагає вмилости й досвіду. Тут допомагають проводити давні членки. Бо ж у кожній з них є сусідки та приятельки, які напевне схочуть бути разом із ними в організації. Також усякого роду імпрези товариського характеру дають нашим Відділам багато нагоди притягнути нових членок. Матерей можна легко приєднати до організації, влаштуваючи для дітей дитячі світлиці, або дитячі імпрези.

Але притягнення членок це одне, а вдержання їх при організації — це друге. Тут треба виявити багато ініціативи і послідовності у переведенні намічених плянів. Ніщо не відпихає більше членки від організації, як неувага чи несправедливість до неї зі сторони проводу. Членка, що виступила з організації стає найбільшим її ворогом.

Членка, що вступає до організації бере на себе певні обовязки, але мусить мати вдоволення із своєї праці, а також певну моральну користь. Пригляньмося до праці в організації та того, що вона може дати своїм членкам.

На це питання легко відповісти, пригадавши собі як воно було в рідному краю і в таборах. Жіноча організація має вже в нас свою традицію. Вона будила національну свідомість серед жіноцтва, вишколювала кадри садівничок, організувала виставки народнього мистецтва, розвивала товариське життя та організувала молодь. Для користі членок організовано курси домашнього господарства, курси шиття і крою, вишивкарські, першої

допомоги й інші. Суспільна опіка допомагала потребуючим, в'язням і хворим. Жінки робили це радо і були вдоволені із своєї праці.

На еміграції, в таборах праця велася далше серед дуже трудних обставин. І тут треба було вживати різних заходів, щоб удержати національну свідомість серед жінок та їхніх дітей. Наша організація опікувалась дитячими садками. Організувала курси грамотности для неписьменних, щоб вони могли виїхати в чужі країни. Перевадила також фаховий перевишкіл, щоб наші жінки могли придбати для виїзду практичні фахи. Все це притягало жінок, бо вони бачили, що крім обовязків мають також і користі з належності до жіночої організації.

Що ж можемо дати нашим членкам тут, у країні нового поселення? Передусім також дбати про їх національну свідомість і то не тільки їх, але й їхніх дітей. Тому треба нам організувати дитячі світлиці або й дитячі садки, зберігати дбайливо нашу традицію, виховувати у членок національну гордість і почуття національного обовязку.

Далше для приєднання і вдержання членок при організації треба пізнати їхні заінтересування і відповідно їх використовувати. Наприклад коли б поставити гуртки самодіяльності, то членки могли б у них виявляти свої здібности. Пригадаймо собі як гарно розвиваються при Відділах США жіночі хори! Далше — напевне придались би членкам куховарські покази або курси. На еміграцію вишло багато молодих жінок, що не мали змоги навчитись куховарити при матері чи бабуні. Також дуже корисні й потрібні для наших членок курси англійської мови чи допоміжні курси для досягнення громадянства. На сходини добре також було б запросити фахівців, як лікарів, що давали б доповіді з ділянки гігієни чи поради молодим матерям. Це все притягає, зацікавлює та вдержує членок при організації.

Велике поле до праці має тут суспільна опіка. Часом членка організації може знайтись в нещасті чи то через нещасливий випадок чи наглу операцію. Тоді слід заопікуватись її дітьми або піддержати її відвідинами у шпиталі. Часом знов треба допомогти членкам, які не знають англійської

мови, у лікаря чи в уряді. Це прив'язує ще більше членок до організації, бо вони відчувають у ній дійсний осередок.

Для кращого закривізування членок добре працювати секціями. Членки вибирають собі ділянку, яку найбільше люблять. Під проводом своїх референток працюють, одні в секції суспільної опіки, другі в культурно-освітній, імпрезовій чи господарській. Поміж секціями йде звичайно змагання за краще досягнення і це підносить якість праці.

З цього бачимо, що від ініціативи й організаційного хисту проводу багато залежить. Треба лиш доброї волі й охоти до праці!

Марія Когутяк
голова 57 Відділу США

НОВІ ВИДАННЯ

Ірина Павликовська: НА ГРОМАДСЬКИЙ ШЛЯХ. З нагоди 70-ліття українського жіночого руху. Філадельфія 1956. Накладом Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. З передмовою Олени Залізняка. Ст. 80. Ціна 1 дол.

На запрошення Злучених Українських Жіночих Організацій авторка зладила цей нарис для книжки „Українське Жіноцтво Дітройту“. Тепер він появився окремою відбиткою, включивши багато світлин провідних громадських діячок. Короткий календар українського жіночого руху доповнив його.

Авторка поділила цей нарис на три етапи. Перший обіймає час від початку аж до досягнення повних прав у своїй державі — це період перших здобутків і освідомлення свого шляху. Другий — це час між обома світовими війнами, коли то українське жіноцтво діяло в чотирьох займанщинах. Осягнувши підставні права, воно зрізничкувало свої змагання і увійшло в різні ділянки громадського життя. Третій етап починається вибухом другої світової війни. Він позначений важкими струсами для українського народу і в цьому поході українська жінка гідно зайняла і виповнила своє місце, як повноцінна людина і громадянка.

Книжка може служити як інформаційний матеріал для всіх, що цікавляться українським жіночим рухом. Оперта на фактах дає все ж таки їх насвітлення, а потім у календарі коротке резюме.

Л. Б.

Молитва у Воркуті

Мене спитали про молитву у цьому каторжному місті. Я вже згадувала про неї, коли описувала нашу неділю та кожноденний хід до праці. Але її значення в нашому житті було куди більше. Вона держала нас і була тим найближчим другом, який ніколи нас не покидав.

Бо воно різно бувало. Нераз режим ставав гостріший, переслідування скріплювались. Тоді не могли ми відбутися спільного молебня. За те карали, кидали в карцер, відбирали право листування. При обшуках конфіскували вервички й іконки, відбирали молитовники.

Але молитви не могли нікому відобрати. Навіть у хвилинах найбільш „скріпленого режиму“ ми молились тихо в бараку. Дехто закрив коцом свою лежанку і світив свічку. Тільки тишина зраджує, що тут щось діється. Нечутно ворухнулись губи, а в руках посувалася вервичка.

Молитовник був великою рідкістю. А водночас дуже цінився, бо з нього можна було проказувати молебен. А це мало велике значення для тих, що молились гуртом! Здавалось, що людина побула хоч коротко в церкві. Звичайно спільною молитвою українок проводила котрась із інтелігенток. У нашому бараку це була старша около 50-літня жінка. Я не брала участі у тих молитвах, але часто стояла на варті для своїх подруг. Завжди треба було бути напоготові.

Окрім того українки носили на ший хрестик, зроблений із зубних щіточок. Огі хрестики виробляли наші товариші-в'язні і посилали нам у дарунку перед святами, тим самим шляхом, що й листи.

Я приглядалась, як українки робили собі вервички. Хлібний мякуш пережували добре в роті, а потім місили в пальцях тісто так довго, аж воно вже не липло. З того виробляли малі кульочки й насилували на нитку. Щоб легше можна було їх сховати при обшуку, робили вервички маленькі. Завішували у складках віконних завісок, це не впало нікому на думку шукати.

Я вже згадувала попередньо про „монашок“, себто жінок, засуджених за релігійну пропаганду. У Предшахтній було їх лиш кілька. Зате мої товаришки-українки розказували багато про їх страждання і подивлялися їм стій-

кість. Перед тим була у Предшахтній велика група, яку перенесли до Уси.

Це були жінки середнього віку і старші, але траплялись між ними теж молоді дівчата. Справжніх „черниць“ за малими виїмками, між ними не було. Але всі вони глибоко і твердо вірили й ніякі заборони тюремної влади не здержували їх від релігійних практик. Віроісповідних різниць між ними не було; православні і греко-католички трималися разом. Наприклад у дні свят вони не виходили на роботу. За це їх влада жорстоко карала. їх били, замикали в карцер, не давали їсти, а потім заковували в кайдани і силою вели до роботи. Це нічого не помагало. Вони неначе раді були цьому терпінню. І хоч вони ніколи не осягали норми, проте й не дбали про те. Їли тільки хліб і юшку або каву, відмовлялись зовсім від мяса. Казали мені, що вони також не приймали ліків, коли котрась із них захворіла.

Помимо всіх переслідувань їх число не маліло, а зростало. До них приєднувались інші жінки з табору, навіть зовсім іншого віроісповідання. Казали мені, що їх вплив простягається також на вільно поселених у Воркуті. Я цього всього не могла прослідити, бо за мого побуту їх уже в Воркуті не було.

Про табір в Усі розказували нам поворотці звідтіля. Це був інвалідський лагерь, що належав до воркутського комбінату. Туди пересували тих, що були непрацездатні через хворобу, вік і жінок, що мали родити. У цьому таборі теж треба було працювати, але була менша норма (також слабший харч) і не виплачували в'язням грошей.

Восени 1954 р. влада видала амністію, якою звільнювала жінок, засуджених за релігійну пропаганду. Отже коли ми, чужинки, з кінцем 1954 р. вирушили з Воркути, то здавалось, що вже їх в лагерьх немає. Тим часом на слідуєчій нашій зупинці, в Абезі ми зустріли велику групу „черниць“, як їх загально називали.

Ми прибули туди 1. січня й почули, що у великому бараку відбувається молебен. То ж вирішили піти туди. Барак зробив понуре враження на нас, бо не було в ньому тих усіх прикрас, якими ми старались розяснити собі життя у Воркуті. Але було бездоганно чисто. За столом, що був прикритий

білою скатертю, стояла висока стара жінка і проводила з пам'яті молебен. Жінки стояли гурмою, як у церкві. Під час молебня часто христились і били поклони.

Коли молебен закінчився, заспівали всі духовну пісню. Потім молились вголос і я такої молитви досі не чула. Молились за своїх ворогів.

Від старої жінки була якась незрима повага. Я розглянулася по присутніх. Хоч усі були вихуділі і дуже вбого зодягнені, проте в них усіх було щось спільного — вираз великого щастя в очах. Обличчя були дуже різні, молоді й старі, прості й інтелігентні. Але всі вони були зовсім відсутні, глибоко перейняті молитвою. Це так потрясло нами, що деякі з нас заплакали, хоч більшість молитви не розуміла. Ще й досі зворушує мене згадка про той молебен і стару жінку, що ним проводила.

Потім довідалась я, що вона справжня монахиня і вже 20 літ провела в концтаборі. Їй було 92 роки. Коротко перед виїздом з Абезу я прийшла попрощатись із нею та попросити в неї благословення. Вона поблагословила мене на дальшу дорогу й розказала мені, що їй уже прийшло звільнення. Пізніше писали мені з Абезу, що по неї приїхала рідня, щоб її забрати.

Я поговорила з німкнями, товаришками подорожі. Мені хотілось порадувати чимсь тих жінок, що так твердо й непохитно стояли за свою віру. У тому часі німці вже діставали пачки від Червоного Хреста й ми могли їх обділити. Але чи приймуть вони від нас подарунок? Мені доручили провідати це, бо я найкраще з усіх володіла мовою. Й коли вони погодились, ми поділились усім, що могли. При виїзді, вони провели нас аж до брами табору, хрестили нас довго й привітно махали нам руками.

Їх було в Абезі ще 250. Потім писали нам, що в літі 1955 більшість із них звільнили.

Валлі Шліс
Переклад із німецького

ОДРУЖЕНІ СТУДЕНТИ

Шведська статистика виказала, що одружені студенти коротше й краще вчаться, як неодружені. Швеція пояснює собі це їх бажання скорше упорядкувати своє матеріальне становище..

Про одну галицьку Клеопатру

На пляжі представлено мені стрункого, смаглявого запо-рожця:

— Пан магістер Шевченко.

— Гм! Як це ви вмурилися стати магістром, не будши галичанином? — спитав я посіда-ча позиченого в Кобзаря при-звища.

— Та... знаєте пословицю: „Все лихо через жінку“.

Магістер Шевченко якось розгублено посміхнувся, а його розмріяний погляд спочив на бронзовому клубковій енергії в синьому купелевому костюмі, що змагався з морськими буру-нами і заливався сріблестим сміхом...

Це була пані Галя Шевченко — Галицька Клеопатра, яка заг-нуздала і осідлала східньо-українського Антонія.

Подія не видумана, не висса-на з пальця, просто — ще один документ-причинок до історії Заокеанської України.

В містечку Г. на Лонг Айленд сформувалась українська гро-мада, роздріблена, як звичай-но, на кільканадцять таборів і підтаборів. Та найбільше мо-нолітною була група КОДУМУ, що гуртувалася довкола право-славної церкви. Душею органі-зації був молодий студент, Ві-талій Шевченко. Хлопець — хоч куди козак, а яке завзяття, які масштаби! А який золото-устий діялектик! Стане, бувало говорити на зборах і ви так і не оглянулись, як він, проти во-лі демократичної більшості, перепер свою п'ятакформу коду-мівську і замість, наприклад, академії в честь Чупринки, збо-ри схвалюють влаштувати ака-демію в честь Петлюри!

Врешті іншим партіям було цього забагато і їхній актив зі-брався на секретне засідання. В програмі дня стояло одне кар-

Ч**и ви вже подарували міській бібліотеці „Дух Полумя“ — твори Л. Українки англ. мовою?**

динальне питання: „Що зроби-ти з тим Шевченком?“

Слово забрала пані добро-дійка Язичинська з Союзу У-країнок:

— Вженити його! — сказала. — Пустити на нього галичанку!

Хтось-там підпер пані-добро-дійку з „підлоги“ і пропозиція пройшла одноголосно. Спра-вою підшукання відповідного дівочого об'єкту мала зайня-тись Харитативна Служба до спілки з Марійською Дружи-ною. Ну, і підшукали одне таке зіленько, ой, підшукали козир-дівку, між іншим — пластунку.

Не наше діло розтрясати такі деталі — коли і як вони зі-йшлися, як пізнали ближче од-не одного, словом — вкоротці відбулося в містечку Г. перше соборницьке весілля. А по ве-сіллі, розуміється, „ганімуни“,

а по тих, так сказати „ганіму-нах“ наш Віталій Олексієвич мов не той став... Присмирнів, виписався з КОДУМУ, залишив політику, навчився їсти голий галицький борщ і казати тіт-кам дружини „цілую руці“.

А вже вершком національної зради був той страшний факт, що він, під одним дописом у газеті, підписався: „Мгр. Віта-лій Шевченко“.

Тоді й земляки з Запоріжжя поставили на нього хрест:

— Побісурманився, хлопець, сказали. Тарасове Шевченкове імя осквернив!

І гірко випили з одчаю...

Тепер дехто каже, що пан магістер повинен би заложити в місті ще одну, нову партію: „Союз Східніх Українців Жертв Одруження з Галичанками“.

Ікер

Клопоти молодих матерей

В американців часто трапляються багатодітні родини. І хоч вони в біль-шості живуть у вигідних домах, де є подвіря чи городчик, та мають модер-не домашнє знаряддя, проте молода американська мати бореться з велики-ми труднощами. Недавно тому журнал „Ледіс Говм Джорнал“ зясував їх ши-роко, скликавши нараду молодих ма-терей з лікарем, соціологом, психо-логом і педагогом. Під час цієї нара-ди кожна мати подала перебіг свого дня, зясувала радісні й трудні хвилини свого материнства й прохала поради.

Всі учасники наради ствердили од-ноголосно, що молода мати переван-тажена. Соціолог подав цифри. Обчи-слено, що в бездітному подружжі пра-ця жінки триває 50 годин тижнево, з малими дітьми між 1 і 6 роком життя 68 годин, з немовлятком 90 годин. Як вона це витримує?

Тут заговорили лікар і педагог. Лі-кар вказав на здоровні шкоди, які ця робота приносить молодій матері. Зо-крема шкодить їй скоре вставання по пологах та постійний брак сну. Педа-гог остеріг перед нервовим вичерпан-ням, що його спричинює перепрацю-вання. Молода мати втрачає через те

самоопановання, потрібне для вихов-них завдань.

Як цьому зарадити? Запит цей, по-ставлений присутнім матерям, подав можливо розв'язку. Виявилось, що всі вони задоволені й щасливі в родинно-му колі й радо дбають про свою ди-тячу громадку. Кожна з них має деякі побажання, як кращу хату чи менше перепроваджувань. Домашня поміш-ниця — це в тутешніх умовах недо-сяжна мрія. Отже властиво кожна з них бажає лиш трохи вільного часу для себе.

Лікар підхопив цей момент і подав свій висновок. Молодій матері нале-жить відпруження! Вона повинна мати одне вільне попудне в тиждні, щоб могла полагодити свої закупы чи відвідати лікаря. їй належить також один вільний вечір, щоб вона могла піти до кіна з чоловіком. Отже най-важлишою проблемою це є зорганізу-вати молодій матері її відпочинок. Цього вона потребує, як кожен інший працівник і в інтересі американської родини — є подбати про його оформ-лення.

До вислідів цієї наради ще в даль-шому повернемось.

Напередодні Міжнародної Жіночої Виставки

Про Міжнародну Жіночу Виставку в Нью-Йорку багато пишеться кожного року у пресі. Це голосна подія передсвяткового Різдвяного сезону. До неї готуються національні жіночі групи від весни. Щоб зясувати відношення Союзу Українок Америки до цього, переведимо розмову з містоголовою США в Нью-Йорку, п. К. Пелешок.

Пані Катря охоче подає відомості. Вона — голова Комітету Виставки, що вже підготовляє виступ. За нею багато літ праці в організації і кілька успішних вистав.

— Міжнародна Жіноча Виставка відбувається в Нью-Йорку вже 32 роки. Почин до цього дала американка Юлія Кембол, змагаючи до того, щоб суспільність побачила вислід праці жіночих рук, жіночої ініціативи й жіночого інтелекту.

— Союз Українок Америки постав у 1925 р. і вже на другий рік зголосив свою участь у виставі. Бажаючи показати багаті скарби нашої народної культури, українське жіноцтво виступило поруч інших національностей із виробами нашого народного мистецтва. Це відкрило нам дорогу до дальших взаємин. Від того часу нас завжди запрошували не тільки на цю виставку, але всюди, де різні національні групи Нью-Йорку виставляли. Маючи те на увазі, Союз Українок Америки з часом придбав власну збірку народного мистецтва, закупаючи цінні вироби в краю. Впродовж літ ця збірка збагатилась також пожертвами й тепер вона дає повний огляд нашої народної культури.

Запитую про дальші взаємини з Міжнародною Жіночою Виставкою. Чи Союз Українок Америки виставляв кожного року? І чи міг завжди користуватись тими самими експонатами?

— Кожного року ми не виставляли, — відповідає пані Катря. — Коли в 1927 р. поча-

лась акція допомоги жертвам великої повені в Галичині, це звернуло нашу увагу в інший бік. Те саме сталося, коли почалась пацифікація Галичини або великий голод в Україні. Вибух II. світової війни також перервав наші взаємини. Аж у 1944 р. ми знов узяли участь у Міжнародній Виставці, яка гуртувала тоді 30 національних груп.

В 1952, 1953 і 1954 рр. США запросив до співпраці у виставці й інші жіночі організації. В 1955 р. США не брав участі з огляду на Конвенцію США, що мала відбутись. У цьому році взяв станок самостійно, покликавши до того окрему комісію.

— Щодо того, чи можна виставляти все ті самі експонати, відповідь проста. Це залежить від уміння й винахідливості виставців. Одного року ми поклали натиск на вишивки, другого показали різне народне вбрання, третього кераміку й писанки.

Запитую, чи й у цьому році є щось намічене. Пані Катря всміхається.

— Ми вже намітили певні напрями. Однак не може їх тут зясувати, бо це повинно бути несподіванкою. Скажу лиш, що рахуємось із загальним рівнем виставки та публікою, для якої виставляємо.

Прохаю це мені ближче пояснити.

— У Міжнародній Жіночій

Виставці бере участь 30 національних груп (деякі мають по 2 і 3 машини), багато установ, що переводять різні гуманітарні акції та компанії, що виробляють ужиткові речі для домашнього господарства. Отже бачите з того, що рівень виставки популярний. Тому треба й нашу виставку зробити широко доступною й зрозумілою для відвідувачів. А відвідувачі — це широкі маси ньюйоркської публіки, яка шукає нового й цікавого та при тій нагоді хоче підібрати Різдвяний дарунок.

І пані Катря розказує про розмови з публікою під час попередніх вистав. Траплялись цікаві зустрічі й добре обізнані люди. Бували й мистці і збирачі, що шукали за цінними речами. Але більшість публіки мало обізнана з усіма проблемами України. Тому треба добре налагодити інформаційну службу на виставці і приготувати друкований матеріал. Що більш він цікавий і популярний, то краще сповнить своє призначення.

І так українське жіноцтво Нью-Йорку готується до чергового свого виступу перед широкою публікою. Виставка триває від 13. до 21. листопада. Всього один тиждень. За той час тисячі й тисячі людей перейдуть попри український станок. Треба подбати, щоб іскра зацікавлення запала їм у душу на все життя. **Л. Б.**

У ПІДГОТОВІ ДО МІЖНАРОДНОЇ ЖІНОЧОЇ ВИСТАВКИ

Незабаром круглий будинок Армори у Нью-Йорку відкриє свої брами для публіки. З цікавістю розглядатиме юрба виставлені речі й шукатиме пригожого на Різдвяні дарунки.

Оце вже шостий раз приступає Союз Українок Америки до переведення виставки. Комітет США розгорнув свою працю. Знаючи добре місцевий ґрунт, Комітет старається підготувати виставку так, щоб вона відповідала рямцям імпрези та притягнула публіку.

Відділи США вже розпочали розпродажу квитків. Допоможім їм вчасним закупом та відвідинами вистави!

Відійшла громадська діячка

Зовсім непомітно пройшла крізь часописи вістка, що дня 22. квітня померла у домі своєї дочки у Філадельфії Антонія Конрадова. Для широких кругів нашого суспільства вона вже була мало відома. Але її постать має своє місце у жіночому рухові Галичини і її громадське значення добре оцінило громадянство Тернополя і Львова.

Антонія Конрадова народилась у 1880 р. у Тернополі в родині Бліхарів. Молода дівчина дістала звичну на ті часи освіту — віділову школу і два роки семінара. Десятиріччя її життя вона вийшла заміж за о. Миколу Конрада, що повернувся саме з Риму, здобувши там широку теологічну і спеціальну освіту, завершену двома докторатами. Ново-одружені поселились на рік в Олієві, де о. Конрад був со-трудником. Та вже в слідуєчому році став катехитом середніх шкіл у Тернополі.

Життя молодій жінці спершу було всецільно віддане родині. Тут народилося четверо її дітей, що їх стала патріотично виховувати. Але скоро пробудились у неї громадські інтереси. Належала до співосновниць Жіночої Громади в Тернополі, а вневдовзі стала її головою.

В спокійному середовищі малого галицького міста її запал був незвичний. Антонія Конрадова проводила ідеї жіночої організації всіма своїми силами. Вона невпинно працювала над собою і в піддержці свого чоловіка мала велику підпору. Коли в 1914 р. у 100-ті роковини народин Т. Шевченка відбувся в Тернополі великий здви́г, українська громада запросила Антонію Конрадіву з доповіддю. Оця доповідь, старанно приготована й опрацьована, була немов пробним каменем її спромог. З усім запалом своєї вдачі вона вказала на відвічного гнобителя України — Москву, що вже готувала удар на українське життя у Галичині.

З вибухом війни сім'я Конрадів їде на еміграцію. Мандрівка з дітьми в той бурхливий час вимагала у батьків напруження всіх душевних і фізичних сил. Відступ австрійського війська, обвинування священників-українців у державній раді, холод і голод мандрівки — це були лиш початкові етапи. При цьому нужда наших евакуованих селян, що їх стрічалося по дорозі. Усюди, де тільки міг о. Конрад уділити духової розради, там і його дружина

ласкавим словом і потіхою піддержувала нещасних. Аж вкінці знайшлися в осередку їх, у таборі Гмінді. Тут придалось Антонії Конрадівій її знання жіночої душі. Вневдовзі вона збирала довкруги себе жіночий гурток, що піддержував виселенок морально і видобував для них різні полегші.

Коли тільки російські війська звільнили Тернопіль, вертається туди родина Конрадів. Военні умовини та своєрідне положення міста викликали знов потребу допомоги. Через Тернопіль переїжджали сотні й тисячі полонених українців. Хворих і немічних залишали в місті, де розкладали їх в школах. Отут Антонія Конрадова з гуртом жінок доказували чуда. Невтомно на ногах в отих імпровізованих „лазаретах“ несли поміч, аж доки А. Конрадова не заразилась і не захворіла тифом. Відлежавши його вона знов станула до праці.

Час української влади Антонія Конрадова провела в невтомному руху. Її дім був центром, в якому йшли наради, відбувались зустрічі. На межі Галичини і Придніпрянщини перехресчувались події і люди.

Важким ударом лягла польська окупація на Галичину. Але Антонія Конрадова не зневірювалась, бо вже кликали її пекучі завдання. У тюрмах Тернополя знайшлося тоді багато українців, що потребували опіки. Ще заки міг діяти Союз Українок, уже працював Горожанський Комітет, що ніс поміч і розраду.

Коли у 1920 р. прорвались большевики до Галичини, з сиротинця, що його провадили українські сестри-монахині, прогнали сестер. Щоб рятувати дітей Антонія Конрадова обняла його заряд. Це відривало її на цілий день від власної родини, але вона боліла долею дітей, залишених напризволяще, і була рада, коли могла їх віддати знов під опіку сестер у доброму стані.

Коли відновлено Філію Союзу Українок у Тернополі, Антонія Конрадова стала знов її головою. Розгорнулася під її проводом широка праця в місті й повіті. Це були — допомога в'язням, шкільній молоді, хворим у місті, а дитячі садки, куховарські курси і освітня праця по селах. Окрім того подбано про заснування економічних станиць. У Тернополі постала кооп. „Труд“, швальня і кооперативна крамниця. Всюди Антонія Конрадова займала від-

повідальне місце і несла на собі леви-ну частину праці. Які це мало наслідки в умовинах польської окупації, можна собі уявити. Ще й коли підросли діти в родині Конрадів, поліційні ревізії в їх домі стали частим явищем, а під час маніфестації в 1928 р. заарештовано всіх четверо. Тоді то Антонія Конрадова, що довгі роки дбала про українських політв'язнів, уперше станула під тюрмою як мати. Але це тільки скріпило її завзяття.

У 1930 р. сім'я Конрадів перенеслася до Львова, де о. Конрада покликано на професора при Богословській Академії. Антонія Конрадова могла включитись тепер у працю львівського жіноцтва. По довшій надумі вона вибрала собі певні ділянки праці, де тягнуло її серце і придався їй довголітній досвід. Вона стала членом управи Т-ва „Будучність“ і увійшла в членки Марійської Дружини.

Опіка над львівськими служницями — це широке поле праці, що коштувало великих зусиль членок-основниць. Разом із рядом жінок, що присвятились цьому, вона допомогла дівчатам громадськи виробитись і знайти своє місце у Львові. Завдяки її невтомним заходам „Будучність“ закупила захист, де дівчата-помішниці знайшли пристановище.

Марійська Дружина зорганізувала відвідування шпиталів, де лежало багато хворих українців. Тут Антонія Конрадова також виявила свою енергію в відвідуванні й допомозі тим нещасним, що не мали рідні у Львові. Притягала до того молодих студенток і привчала до терпеливості своїм прикладом і посвятою.

Вибух II світової війни перервав що роботу. Большевицька окупація розвіяла родину в різні кінці й Антонії Конрадівій прийшлося тремтіти за долю своїх дітей. Та найбільший удар довелось їй пережити при відході большевиків. Тоді то згинув із рук військової банди о. Микола Конрад, поспішаючи з дарами до вмираючого.

Останнє десятиліття прожила Антонія Конрадова тихо у крузі найближчої родини. Доля не щадила їй проб і ударів під час мандрівки. Останні роки займалась опікою над внуками й оточена їх любовою тихо згасла одного весняного дня. Вмирала свідомо, ступаючи побожно на свій останній шлях.

Л. Б.

Жіноче віче в Бофало

В неділю, 10. червня в Укр. Національному Домі у Бофало відбулося жіноче віче заходом 49. Відділу США. Віче відкрила голова, п-ні Анна Макух. Предсідницею віча вибрано п-ні Онуфрик із Рочестеру. До президії ввійшли пані: А. Качор, А. Снайчук, Мельник із Рочестеру. Секретарювали пані: Приймак із Рочестеру і М. Маковська.

Відчитано привітальне письмо від п-ні С. Безкоровайної, що по причині своєї недуги не могла прибути особисто на віче.

Предсідниця — С. Онуфрик привітала відпоручницю Централі, організаційну референтку п-ні Марію Біляк. П-ні Біляк з черги передала привіт від Централі усім прийвним і виголосила реферат на тему: „Завдання української жінки на еміграції“. Перш за все торкнулась становища жінки в народі державнім, в народі поневоленім, а вкінці становища жінки-емігрантки, що то не має опертя рідної землі і мусить чимсь заповнити ту прогалину. Багато уваги присвятила положенню жінки в ССРСР, зокрема в концтаборах. Згадала про 500 змасакрованих важкими большевицькими танками, жінок українських та про відгомін, який викликала ця подія у західньому світі. „І йтиме українська жінка послідовно тим шляхом, який намітила собі, узброєна тихим героїзмом своїм — і діждеться таки, що день справедливости настане“.

„В жінки-емігрантки бажання повороту до рідної землі таке велике, ще законом стало для неї. І хай кожна українська мати, вірна отому кличеві землі, виховує дітей своїх і вказує їм шлях, кудю мають іти вони. Хай же говорить вона кожного дня дітям своїм про їхню Батьківщину-Україну, як про невимовно гарну-чарівну країну. На зразках українського народнього мистецтва хай учить українська мати своїх дітей почуття краси і гармонії. Хай передасть дітям свою ідею, свого духа, бо на тім твориться культура народу. Роля жінки, як матері — це ж важлива і відповідальна роля. Тому то треба застановитись над тим, чи жінка повинна працювати поза хатою. Чи ота друга „пейда“ в хаті не вийде на шкоду дітям та не зруйнує їх майбутнього. Ми прийшли сюди як політична еміграція і вернемося, звідкіля прийшли — тому то треба подбати, щоб було з чим вернутися. Плекаймо у дітей любов до України! І нехай кожна

жінка буде матірню не лиш своїй, але й кожній українській дитині“.

Далі доповідниця звернула увагу на потребу організованости у нас. Треба, щоб ми пробивали дорогу до міжнародних жіночих організацій та висилали туди своїх делегаток. Тоді то й світ знатиме про нас. Та на це треба фондів і ще раз — фондів. А щоб ті фонди були, то треба багато більше, як 5 тисяч членів.

Пані предсідниця подякувала доповідниці і відчинила дискусію над рефератом. Дискусія була дуже оживлена і була б тягнулась у безконечність, якби не те, що треба було ладитись у дорогу — і пані Біляк, і гостям з Рочестеру.

Перша забрала голос у дискусії п-ні А. Качор. Зазначила, що якби в нас було побільше тієї любови до Батьківщини, про яку згадувала доповідниця, то зала була б битком набита. Звернулася із закликом до прийвних, щоб передали оті палкі слова-ключі тим, що не були. Забирали голос у дискусії ще й інші пані: Мосійчук, Стецьків, Снайчук, Квасниця, Приймак, Мельник, Калимон. Перш за все виринуло оте пекуче і все ще актуальне питання: як збільшити членство у відділах США? Падали голоси, щоб стягнути усіх жінок, по яких організаціях не працювали б вони. Бо ж США — організація понадпартійна, тому то можуть належати до неї жінки різних політичних переконань. Здавалося б таке просте, нескладне рішення — стягнути усіх жінок і все! Та тут же і виринуло питання, як саме стягнути? Треба ж, щоб самі ті жінки, які ще незорганізовані в США, зацікавились тією справою — не ставились до неї байдуже, чи може з упередженням. І прийшлося глянути на другу сторону медалі і зараз же видно, що хоч США організація понадпартійна, то все ж таки слідний розподіл на „старих“ і „нових“. Ні „старі“, ні „нові“ не бачуть за собою жодної вини, проте до злиття їх в організацію чомусь не доходить. Але колись дійде таки, як запевняла жартівливо одна з пань, а станеться це тоді, як „нові“ — „старими“ стануть (що дай, Боже, якнайскоріше!).

А що оте питання „старих“ і „нових“ не таке то вже маловажне, то доказом цього були кінцеві слова п-ні Онуфрик — предсідниці віча: „Ми не є ні „старою“ ні „новою“ еміграцією. Ви-

Марія Біляк, організаційна референтка США, промовляла на вічу в Бофало на тему „Завдання української жінки на еміграції“

Mrs. Maria Bilak, Organizer of UNWLA, addressed a Ukrainian gathering at Buffalo, N. Y., on the subject "The mission of the Ukrainian woman in emigration"

креслім раз назавжди оті слова із нашого словника! Отой розподіл у нас — це робота непокликаних чинників. Ми вийшли з рідної землі у світ, щоб доказати тому світові, хто ми і за що боремось. Маємо вказати світові на ті великі жертви, які поніс і ще й далі поносить наш народ. Нам не ділитися, а єднатися треба! Треба, щоб ми дивились на силу других і творити свою. А є на що дивитись, бо ось одна з американських жіночих організацій начислює 8 мільонів членів — інші ж по кільканадцять мільонів, а наша ледве 5 тисяч. Справа збільшення членства не є потрібна США — вона потрібна Україні. Ми, українські жінки свідомі нашої цілі і хай нам Господь допоможе у наших змаганнях.“

Ухвалено оці резолюції:

1. Масове членство — без огляду на те, в яких організаціях не працювали б жінки. Кожна членка приєднує ще одну членку.
 2. Приєднання нових членок, тут народжених.
 3. Пропагувати активність серед жінок.
 4. Пропагувати жертвенність серед громадянства.
- М. М.

† Посмертна згадка

Дітройт, Миш.

Дня 21. серпня ц. р. померла членка 23 Відділу СУА Юлія Дус. Народжена у 1892 р. в селі Ростівцях у Галичині, вона молодістю дівчиною прибула до Америки. Покійна полишила в смутку двох синів, дві дочки і 5 унуків. Членки 23 Відділу взяли численну участь у її похороні. Над могилою попрощала покійну голова п. Марія Чериба, а всі членки помолились за її душу. — В. їй П.!

К. Палер, секр.

ДАР ДЛЯ МУЗЕЮ СУА

Цінний дарунок зложив для музею СУА п. Володимир Могильницький із Філадельфії. А саме — розп'яття прикріплене до хреста гуцульської різьби. Його історія чудесна тим, що хрест оцілів при збомбленні кам'яниці у Львові, вул. Лева Сапіги ч. 65, повисши на стіні третього поверху. З великим трудом удалось його потім зняти.

Окрім цього цінного дарунку зложив п. Могильницький у музею різні рукописи і світляни. Всі вони торкаються жіночого організованого життя, як також визначних жіночих постатей і являються цінним здобутком для музею.

ІЗ ВИСТАВОК НАРОДНОГО МИСТЕЦТВА

У ЗДА є декілька приватних збірок народного мистецтва, що можуть послужити при виставках. Із них найкраще використана збірка п-ва Кочанів із Джоїлет, Ілл. Вона постійно в руху. П-во Кочани відгукуються на кожен заклик, на кожне запрошення. Хоч перевіз і уклад річей коштує багато труду, проте це не відстрашує їх, коли йде про показ української культури серед американської публіки.

Від 8. квітня до 1. травня збірка п-ва Кочанів була виставлена в каледжу Ст. Френсіс у Джоїлет. Окрім предметів народного мистецтва виставлено також дереворити Олени Кульчицької. Дня 29. квітня частина річей з'явилась на виставці народного мистецтва, яку перевели українські сту-

денти на університеті в Шикаго. Дівчата-студентки писали писанки й інформували відвідувачів про Україну.

В останній хвилині переселення

Наша акція збирання ашурансів для ЗУАДКомітету добігає до кінця. До списку, поданого в ч. 8. можемо додати ще такі Відділи:

6 Відділ СУА, Рочестер — п-ні Стефанія Овад (1)

11 Відділ СУА, Трентон — пп. Ярослава Лабка, Ірина Бованко, Ніна Самокішин, разом 3 ашуранси

22 Відділ СУА, Шикаго — п-ні Марта Прийма (1)

24 Відділ СУА, Елизабет — пп. Ірина Левицька, Ольга Граб, Дмитро Керничний, разом 3 ашуранси.

65 Відділ СУА — п-ні Дарія Гузар (1).

У цілому Гол. Управа передала ЗУАДКомітетові 62 ашуранси. З радістю відмічуємо готовість і охоту Відділів послужити залишеним братам і сестрам. Жіноцтво, зорганізоване в СУА доказало тим своє добре серце і громадське вироблення. Тепер очікуємо приїзду переселенців, щоб їм подати помічну руку.

ІЗ КОНЦЕРТОВОЇ ЕСТРАДИ

У червні ц. р. відбувся у Парижі концерт співачки Євгенії Зарицької. Відспівала пісні Брамса, Шумана й Муссорґського, Кудрика, Дебюссі й Шопена.

Історичний календар

ЖОВТЕНЬ

Різдво Пресвятої Богородиці — Покрова. Небесна патронка козацького війська. Запорозька Січ стояла під її опікою. 3 Покрови починається доба весіль. В різних місцевостях справляють обід, на який запрошують бідних.

75 р. від нар. Марійки Підгірянки-Домбровської (1881). Письменниця: поема „Мати Страдниця“, вірші, байки, оповідання, пєси для дітей.

30 р. від смерті Софії Окуневської-Морачевської (1865—1926). Перша жінка-лікар в Галичині. Письменниця: оповідання, поезії. Захопилась письменством під впливом своєї тітки Наталі Кобринської.

Д-р Галина Лащенко
культ.-освітня референтка
СФУЖО

Вже вийшло з друку:
Ірина Павликовська
НА ГРОМАДСЬКИЙ ШЛЯХ
Нарис історії жіночого руху
Багато ілюстрована книжка.
Ціна 1 дол.

Куховарські зшитки
ОВОЧІ й ГОРОДИНА
Упорядкувала Н. Костецька
замовляти в Централі СУА.
Ціна зшитка 60 ц.
Замовляти в Централі СУА.

„Наше Життя“ кличе...

Хоч уже проминув рік від Конвенції — все ще є в Відділах СУА членки, що не передплатили нашого журналу. Та й поза Відділами СУА є багато українських жінок, що могли б стати передплатницями.

Це повинно стати завданням Відділів СУА! Приєднувати передплатниць, заохочувати до читання й поширення нашого журналу — ось який клич жовтня, місяця книжки й преси. Закликаємо до цього Відділи СУА, а в першу чергу пресових референток. У шляхетному змаганні зможуть виказати своє зрозуміння й піддержку!

Починаємо кампанію придбання передплат! Не тільки Відділи СУА, але й поодинокі наші читачки зможуть включитись у це завдання. В черговому числі помістимо вислід цих старань, як наших Відділів, так і передплатниць.

Приєднуймо читачок для „Нашого Життя“!

Міжнародна Організація Жінок Універсанток

У Парижі радив у серпні ц. р. конгрес Міжнародної Федерації Жінок Універсанток (International Federation of University Women).

Ця організація постала в 1920 році по першій світовій війні з ініціативи англійських та американських жінок із вищою освітою. Воєнні події поділили світ на два ворожі табори. Зараз по війні жінки взяли зарівнювати прірву, що постала між поодинокими народами. Вони перші відновляли давні міжнародні організації і творили нові.

Основниці Федерації Жінок-Універсанток покладали собі за ціль — „поширювати по цілому світі взаємне порозуміння і приязнь між жінками з вищою освітою, без огляду на расу, релігійну приналежність та політичні погляди. Сприяти розвиткові їх спільних інтересів та створювати добрі відносини між їх країнами“.

Впродовж 30 літ існування розвинула організація живу і всебічну діяльність. На численних з'їздах, курсах і викладах навязувався особистий контакт, закріплювались спільні інтереси жінок-універсанток із різних країн, спеціально у справі нових ділянок жіночої праці й винагороди за неї. Дбайливо перепроводжувана акція стипендій, оперта на інтернаціональній базі, уможлиблювала стипендістам — продовжувати студії в визначних університетах чужих країн, провадити спеціальні дослідження в чужих інститутах.

Під цю пору Федерація об'єднує 135.000 членок із 34 країн. Міжнародні конгреси відбува-

ються що три роки. З-поміж провідниць Федерації заслужились особливо її основниці. Це є світлі імена, що відзначились у науці різних країн. Проф. Кароліна Спирджен із Лондону, нагороджена найвищою нагородою Англії за літературні дослідження, Вірджинія Гилдерслів із Нью Йорку, голова американської виховної ради і член американської делегації на основні збори ООН у Сан Франціско. Дальше Еллен Гледіч, професор анерганічної хемії в Осло, відзначена нагородою Нанзена за дослідження над радіоактивними мінералами і багато інших. Головою Федерації була від 1947 року канадійка д-р Вилберт Даглес, професор астрофізики, голова королівсько-канадійського товариства астрономів. Всі ті жінки зайняли виїмкові позиції завдяки своїм здібностям. Але більшість членок Федерації — це вчительки середніх шкіл, лікарки, уряднички. Для них однорічна стипендія для дальших студій чи виїзд до чужої країни та праця дорогою обміну буває справжньою великою допомогою.

Особливо під час другої світової війни і по ній Федерація розвинула живу допомогуву діяльність для членок, що потерпіли від воєнних подій і для універсанток з-поміж т. зв. ДП по таборах Німеччини. На запрошення ІРО Федерація належала до комісії, що займалася справами інтелектуалістів ДП, тієї, як вони кажуть „забутої еліти“ та інтересувалась спеціально справами переселення, затруднення і евентуального перевишколу жінок ДП із вищою освітою.

Активність і чисельність організацій жінок-універсанток у різних країнах різна — залежно від кількості інтелектуалісток та активності жінок у суспільному житті. Найбільш численні вони в Англії й Америці. Мала Швейцарія розвинула значну активність у ділянці допомоги і стипендій, даючи змогу чужинкам учитись у своїх університетах. Слаба повоєнна Австрія відновила також діяльність та допомагає своїм членкам та деяким ДП із т. зв. „фольксдойчів“. В Канаді існує аж 57 клубів жінок-універсанток, нероз по два в одному місті, англійські і французькі.

Перед літами, в перших роках існування Федерації, українки робили заходи, щоб туди увійти. Проживаючи тоді постійно у Відні, я навязала була контакт із централею Федерації, а потім із товаришками в краю, які оснували у Львові українське товариство та зголосили свою готовність вступити до Федерації. Справу прийняття українського товариства розглядали на з'їзді в Брюсселі, однак відложили до слідуючого конгресу тому, що голова українського товариства не приїхала (польська влада відмовила виїздової візи). На черговому конгресі порішили справу українок відмовно з тієї самої причини, через яку не приймають українців до інших міжнародних організацій. Їх статут передбачує тільки представництва державних народів. Переговорювала тоді з централею Федерації Ганна Чикаленко-Келлер, що жила постійно в Німеччині, бо делегатка з краю знов не могла прибути на кон-

Ювілейний Зїзд Українського Золотого Хреста

Дня 1. вересня зіхались у Дітроїті делегатки і членки УЗХ, щоб відсвяткувати 25-літній ювілей своєї організації. Наради першої сесії відкрила голова УЗХ п-ні Павлина Різник. До президії зборів вибрано п-ні Анну Левкут головою, пп. М. Кукіз і Є. Коцюбу містоголовами, а пп. Кавку і Дубову секретарками.

Першою точкою нарад була доповідь д-р Галини Лашенко. З нагоди 100-літніх роковин Софії Русової доповідниця подала спомини, зв'язані з постаттю цієї громадської діячки. Цим фактом ювілейний зїзд віддав їй належний свій поклін. Слідували звіти Гол. Управи. П-ні Павлина Різник подала в загальних зарисах діяльність Гол. Управи, а секретарка п-ні Оксана Генгалло огляд діяльності Відділів. Організація начислює 14 Відділів із 323 членками. Пересічно Відділ відбув 11 сходин і 9 самостійних імпрез. Спільно з іншими жіночими організаціями відсвятковано 70-ліття жіночого руху і маніфестацію в честь 500 погибших. У Клівленді діє спільний хор членок УЗХ і СУА. В ділянці медично-санітарної опіки не вдалося влаштувати курсів першої допомоги, але членки УЗХ перейшли їх в американських установах і в організації є 9 вишколених медсестер, 27 із курсом першої допомоги і одна з курсом цивільної оборони. У допомогівій ділянці слід

грес. Польська делегація з Варшави висунула пропозицію, щоб українське товариство долучити до польського, як окрему секцію. Чужинним жінкам, що не знали наших обставин, було незрозуміло, чому на таку пропозицію українки не могли погодитись.

Від того часу проминуло багато літ. Наші обставини не кращі, але інші. Тому зрозуміло, що ми старались скористати з нового конгресу Федерації в Парижі, щоб взяти в ньому участь, як гість чи інформатор. З доручення СФУЖО д-р Олександра Піснячевська, лікарка в Парижі, заступала там українських жінок із вищою освітою. Про перебіг конгресу та його досяги подамо в черговому числі.

Олена Залізник

підкреслити, що Відділи удержують 5 садків у Німеччині. На допомогівій цілі організація видала 5.893.87 дол.

По звітах розгорнулася дискусія, з якій порушувано різні біжучі справи. Врешті забрала слово відпоручниця СФУЖО п-ні Олена Залізник. Навязуючи до роковин Софії Русової вона зясувала значення її для міжнародних зв'язків українського жіноцтва по першій світовій війні. Софія Русова вміла видвинути й оборонити українську справу на міжнародній арені. Згодом доповідниця перейшла до теперішніх умовин та подала зарис праці й досяги СФУЖО в тій ділянці.

Дня 2. вересня вранці відбулись Богослуження в наміренні Зїзду в обох церквах. О год. 2 п-ні Павлина Різник відкрила спільну сесію УЗХ і ОДВУ, присвячену ювілеєві УЗХ. Членки УЗХ явилися усі в одностроях. Згадала жінок-героїнь, що поклали життя за Батьківщину і перейшла до членок УЗХ, що відійшли у вічність. На їх пам'ять засвічено свічки, що при відчитанні кожного прізвища гасли. По проголошенні відмовили молитву за померших. Слідувало посвячення прапора Гол. Управи УЗХ. П-ні Павлина Різник виголосила палку промову, якою прирекла в імені членок вірність прапоріві й ідеалам організації. Вкінці відзначено почесною відзнакою всіх членок, що пробули 25 літ в УЗХ.

В дальшому перебігу сесії промовляла п-ні Стефанія Савчук із Торонта. Темою її промови була праця Організації Українок Канади та її напрямні. Ширший привіт виголосив ред. Олег Жданович із Парижа. Привіти зложили п-ні Олена Залізник від СФУЖО і п-ні Анастасія Вокер від Союзу Українок Америки.

Того ж дня увечорі відбувся бенкет, яким проводила п-ні Павлина Різник. Цікавою несподіванкою для всіх був виступ п-ні Ірини Грановської, дружини голови ОДВУ. Англійською мовою вона зясувала свій погляд на сьогоднішню жінку. При цьому подала багато невідомих до тепер подробиць із праці Українського Золотого Хреста, яких вона була безпосередньою співучасницею. Її відзначено теж почесною відзнакою 25-ліття.

Дня 3. вересня перед полуднем відбулась третя сесія зїзду. Слідували звіти комісій, відчитання і схвалення резолюцій та вибір Гол. Управи. Тут втретє виступила відпоручниця СФУ-

ЖО п-ні О. Залізник, прощаючись зі Зїздом.

До Гол. Управи увійшли: пп. Павлина Різник, голова, Анна Левкут і Марія Лехицька, містоголови, Оксана Генгалло, секретарка і культ. освітня референтка, Марія Повх, фін. референтка, Євгенія Коцюба, виховна референтка, Ніна Михалевич, референтка медично-санітарної допомоги, Володимира Кавка (Клівленд), М. Беґека (Шикаго), Марія Квітковська (Дітроїт) — орг. референтки. До контр. комісії увійшли — пп. Марія Кукіз, Анна Наконечна і Ольга Дуб.

Під час Зїзду відбулась у голі готелю виставка народного мистецтва. Її відвідало багато американців, бо в тому часі відбувались в готелі й інші конвенції.

Зїзд дав корисні підсумки і велике моральне піднесення учасницям. Показалось, що нечисленна організація може мати велику силу, коли вона має віддане і свідоме членство та велику, ясну ціль.

ЧЛЕНКИ-ПРИХИЛЬНИЦІ

Акція приєднання членок-прихильниць СФУЖО, що недавно почалась, уже виказує певні успіхи. Жіноцтво зацікавилось можливістю безпосереднього зв'язку з Федерацією. Поміж членками-прихильницями є також повне зрозуміння для завдань СФУЖО і тому членки радо складають свою вкладку для піддержки їх.

Фінансова Комісія СФУЖО в Торонті особливо уважно підійшла до цієї акції. Недавно тому надійшов список приєднаних нею членок-прихильниць у числі 30 осіб. Також у ЗДА зголошуються чисельно громадські активні жінки. Із заморських країн ще не прибуло багато зголошень, бо акція ще не досягнула всі країни нашого поселення.

Із збільшенням числа членок-прихильниць СФУЖО виринає потреба постійного зв'язку їх із Централєю СФУЖО. Обіжники СФУЖО інформують їх, як і жіночі центральні про біжучі завдання. Та введення в ідейні основи СФУЖО вимагає іншого підходу. З тією метою започатковано видання інформаційних матеріалів, доповідей і оглядів, що розбудують погляд і виробляють громадський підхід членки-прихильниці.

Як перший випуск вийшла доповідь

Радісний ювілей

Елисавета Жук

Elizabeth Zhuck, prominent Ukrainian public worker, observed her 70th birthday. She resides in Augsburg, Germany, where she is leading the organized Ukrainian women

Сімдесят літ життя — це радісний осяг. Особливо, коли прожито їх на службі Батьківщині і з користю для ближніх. А так власне пробігає життя Елисавети Жук, визначної громадської діячки Придніпрянщини.

Елисавета Жук народилась у Криму в 1886 р., освіту добула у Симферопільській гімназії. Молодою дівчиною зустрілась із Сергієм Жуком, молодим мистцем, що розбудив у її серці любов до України. З захопленням пережили молоді Шевченківське свято, вперше поставлене в Симферополі їх заходами. Одружившись, молода пара переїжджає до Петербургу (1912 р.), де тоді живо пульсувало українське життя.

Тут Елисавета Жук включається активно в життя громади. Вона працює в „Українському Благодійному Т-ві видання дешевих і корисних книжок“

Марії Біляк „Лицем до дійсности“, виголошена на XI. Конвенції СУА. Це погляд на теперішню політичну ситуацію та відношення українського жіноцтва до неї.

У підготові доповіді Іванни Петрів „Жінки-в'язні у концтаборах ССРСР“ і Марти Зибачинської „Головні проблеми азійських країн“.

і стає членом управи Українського Клубу „Громада“. Завдяки її заходам жіноцтво Клубу перевело ялинку для дітей, зустріч нового року й мистецькі концерти. У 1916 р. заснувалось у Петербурзі Українське Літературно-Художнє Товариство. Статут товариства допускав окрім дійсних членів-мистців — також членів-прихильників. Тому до цього товариства, якого основником і головою був Сергій Жук, вступає також його дружина.

Вже після революції 1917 р. Елисавета Жук дає почин до створення української жіночої організації. У липні видано відозву до українського жіноцтва й випрацьовано статут. Метою товариства, що прийняло назву „Українське Жіноче Коло“ — було з т. 2 статуту: об'єднання українського жіноцтва з метою національного й політичного освіднення жінки, піднесення її рівня духового розвитку, освіти й економічного забезпечення, як головних засобів для українзації родини.

Українське Жіноче Коло, якого головою стала Елисавета Жук, перевело в тих бурхливих часах поважну роботу. Урядження українських концертів для військових частин і робітництва, оформлення парастасів у пам'ятні роковини, зустріч митрополита Андрея Шептицького, що повертався з заслання — це все входило в програму його праці. У 1918 р. Укр. Жін. Коло перенесено на Україну. Вже в перших днях побуту Елисавета Жук входить до Комітету Громадських Організацій м. Києва для певних завдань. Рівночасно старається увійти в контакт із широкими кругами київського жіноцтва. В Українському Клубі на Пушкінській вулиці відбувались широкі наради з участю Людмилі Старицької-Черняхівської, Оксани Штешенко, Марії Старицької, Валерії О'Коннор-Вілінської, Наталії Романович, д-р Радзимовської і багатьох інших. Статут Укр. Жін. Кола відповідав змаганням киянок і його прийнято лиш із невеликими змінами. Головою товариства, яке прийняло назву Українського Жіночого Союзу обрано Людмилу Старицьку-Черняхівську, а містоголовою і культ. освітньою референткою Елисавету Жук. І так почин і статут наших жінок у Петербурзі ляг в основу всеукраїнського жіночого товариства.

Із встановленням большевицької влади на Україні розв'язались усі організації, засновані в час української державности. Елисавета Жук прожила двадцять літ під большевицькою

окупацією, виносячи різні переслідування того режиму. У рр. 1941-43 працювала зі своїм чоловіком в реорганізованому ним Українському Художньому Товаристві, а також займалася допомогою родинам репресованих українців в організації Українській Червоний Хрест. На першому зїзді Об'єднання Українських Жінок на еміграції, що відбувся в 1945 р. в Авсбургу, йменовано Елисавету Жук поміж визначними діячками, почесним членом товариства.

У 1946 р. обрано Елисавету Жук головою делегатури ОУЖ в Авсбурзі. Цю функцію вона сповнює невтомно до тепер, вкладаючи в організацію свій багатий досвід і вироблення. Окрім того Елисавета Жук являється містоголовою Гол. Управи ОУЖ, яка часто користується її радою й допомогою у важливих випадках.

У 70-ліття цієї визначної жінки вітають її з пошаною українські жіночі організації у цілому світі.

ВИХОВНА КОМІСІЯ СФУЖО

Виховна Комісія, що діє при СФУЖО, розпочала п'ятий рік своєї праці. На сходах, що відбулись дня 5. вересня, намічено найближчі завдання на біжучий рік.

Виховна Комісія СФУЖО стоїть у постійному зв'язку з Світовим Рухом Матерей (М.М.М.) у Парижі. Вона творить українську секцію в цій міжнародній організації, що має за ціль здобути для матері належне становище у суспільстві та облегшити її завдання. Виховна Комісія СФУЖО вступає там інтереси української матері у вільному світі. Але й використовує кожную нагоду на те, щоб звернути увагу на лихоліття, що його переживає українська мати поза залізною заслоною.

ВІДВІДИНИ ОЛЕНИ ЗАЛІЗНЯК

З нагоди побуту у ЗДА Олена Залізник, референтка зв'язків СФУЖО, відвідала вперше Колегію у Філадельфії. З тієї нагоди влаштовано спеціальні сходи Колегії, присвячені зв'язкам СФУЖО. У вичерпній нараді порушено всі проблеми тієї ділянки праці та намічено найближчі завдання.

Олена Залізник очолює Комісію збирання матеріалів для ЕУ, що знаходиться при СФУЖО. З нагоди її приїзду зібрані члени комісії, що проживають у Філадельфії і перейшли матеріал та передискутували важніші справи.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

Votes of Women

The American women who had to carry on long struggle for their right to vote, as well as to be elected, and won this equality with men in 1919, shall on this coming November 6 vote again in Federal election, for President, Vice-President and for Congressmen.

One may contend that the situation in our country did not change since 1919. True, there have already been some women Senators and Representatives, yet their negligible number could have no weight in deciding the important problems of the nation.

No doubt, the women are not satisfied with this state of affairs for they did not struggle for the mere principle but likewise for "translating" the words into deeds. However, they are not helpless. On the contrary, they are aware of their organizational and potential strength, and they are following eagerly the progress of events at home and abroad, ever ready to act intelligently. Even if the women vote for men, they are resolving upon their attitude toward important domestic and foreign problems of the nation. All candidates, from those running for President down to the local contestants, are bound to reckon with the voice of womanhood.

Normally the women are more conservative than the men. This is only natural since the mother who brought up, or is bringing up her children, has to consider their future and the immediate prospects of the family. And as the fortune of the family is generally the reflection of the nation's lot, she must take keen interest in all that is happening at home and throughout the world. Thus, first

of all, the American woman is against any risky or dangerous policy because else she would be risking all attainments of her own family, of her children, and children's children. Consequently, she is, as a rule, more opposed to war than is the man in spite of the fact that he is the one to bear arms and do the fighting at the front.

The Europeans have been accustomed to multiplying their political parties. But this trend tends to shatter the stamina of a nation, and thus to suffer the defeat before ever being overwhelmed by an enemy. This irrefutable truth has always been perceived by the American people which has happily stuck to two-party system and in this manner has been able to build its insurmountable world power. Incidentally, it ought to be noted right here and most emphatically that a one-party system, like Nazi or Bolshevik method, which was, or is, imposed and controlled by the usurping dictators, has nothing in common with the two-party system, and, of course, is much worse than even the system of multiple parties.

The American women are equally in both major parties where they usually perform the task of stabilizing or restraining force.

Certainly, they have always been against the war, and more decidedly so since they realized that it was the war that built up the unprecedented strength of Russian bolsheviks, who, in turn, have imposed upon America and the rest of the Free World the cold war that has cost the American people, up till now, hundreds of billions of dollars and threatens to blaze up a new world war.

Doubtlessly, the American wo-

men will use their votes this coming November with consideration to determine the future course of the nation in domestic as well as in the world policies. They are closely watching the march of events and will surely make their voice felt.

CONGRESS OF UKRAINIAN CATHOLIC WOMEN'S LEAGUE OF CANADA

Early in July there was held in Winnipeg, Manitoba, the congress of the Ukrainian Catholic Women's League of Canada (UCWL), an organization with subdivisions throughout Canada.

On the agenda of the conference were: organizational questions, bylaws, and the problem of creating of publishing fund.

The UCWL is calling in its resolutions on Ukrainian families, especially upon mothers, to make more profound the religious life and the upbringing of children in accordance with religious principles.

Mrs. Catherine Crouse, a well-known patriotic worker of long standing in Eastern Canada, was elected president of the League.

OUR LIFE

Edited by Editorial Board

Published by the Ukrainian National Women's League of America Inc.

909 N. Franklin St.

Philadelphia 23, Pa.

Phone MA 7-7945

Sophia Russova

(1856 — 1940 — 1956)

One hundred years have passed this year since the birth of Sophia Russova, the eminent Ukrainian patriot and public worker who died in 1940 in exile in Czechoslovakia. A pedagog by profession, she was widely known in Ukraine and other countries as one of the leaders of Ukrainian feminist movement and various activities toward emancipation of Ukrainian people. Her talent as well as her strong will and determination made deep impression in the fields of her long and tedious work.

Sophia Russova was born in Central Ukraine, then a part of Czarist Russia. Her father, Lindfors, was of Swedish ancestry that settled in Ukraine long before. The family was known for its democratic tradition. Sophia received the best education a girl could obtain in Russia in her time. She had shown early in her youth a liking for studies in pedagogy. In 1873 she started, together with her sister, the first kindergarten. Following her marriage, she abandoned her cherished pedagogical innovation devoting her knowledge and efforts to upbringing of her children.

Yet she continued to be keenly interested in cultural life and political endeavors of the Ukrainian people. The 1880-ies and 1890-ies were the years of struggle of educated classes of Ukraine and Russia for freedom. Sophia Russova, a young and enthusiastic progressive feminist, was always supporting heartily the movements toward emancipation. She was not directly engaged in the underground political movement, however, she was helping the fighters in a variety of ways, like transmitting illegal literature, hiding devices for printing, arranging secret meetings and the like — for such daring she had been persecuted and punished by the Czarist regime. As much as she desired to be with

her children, still she could not let alone those enthusiasts who sacrificed even their lives to serve the cause of freedom.

Sophia Russova took active part also in another propagation, known then in Russia as "populist" movement. Her family had

The late Sophia Russova, renowned pedagog, writer and patriot. She is being mentioned by Ukrainian women all over the Free World on occasion of the 100th anniversary since her birth

bought an estate in a village, and the members of the family started tilling the ground so as to get close to the peasants and to study their way of life. She completed a course of surgeon assistants in order to serve the people in their need. Yet this state could not last long for the Czarist government serious constrained all efforts of the populists.

In 1917, after the outbreak of revolution in Russia the Ukrainian people had established the Ukrainian People's Republic which started to build an educational system of its own patterned after modern European schools. Sophia Russova was then assigned the task of upbringing the children under school age. She undertook the assignment

with fervor, but even then she devoted most of her efforts to Ukrainian feminist movement.

However, her activity, like all noble work of Ukrainian patriots for their restored free Ukraine, had suddenly been interrupted and suppressed by Russian bolshevik invasion.

The invaders saw in Sophia their determined enemy who like thousands of others, was destined to be destroyed by red Moscow. Then she abandoned her homeland crossing one winter night the Dniester River, and escaping together with her granddaughter to the free West.

She still lived for 20 years in the then democratic Czechoslovak Republic, working zealously as one of the leaders of Ukrainian feminist movement. She was guiding the Ukrainian Council of Women which she represented at the international conferences (in Rome, Grenoble, The Hague) where she was defending the rights of the free Ukrainian women's organizations in emigration. In 1937 she was elected president of the World Alliance of Ukrainian Women.

She died in 1940 in Prague, as a voluntary exile from her native land. The Ukrainian women will always recognize in her the great pioneer of the Ukrainian renaissance and one of the most prominent leaders of the Ukrainian feminist movement.

L. B.

Ideal for a Gift

for your friend or relative

THE NOTED BOOK

SPIRIT OF FLAME

poems and dramatic works

of **Lessya Ukrainka**

the greatest poetess of Ukraine

\$3.50

Order from the

Home Office of UNWLA

909 N. Franklin St.

Philadelphia 23, Pa.

UNWLA Highlights

At the coming October conferences of the Regional Councils of UNWLA we shall take up the most important current matters. The gatherings ought to be attended by as many UNWLA members as possible so they may better elucidate the problems at issue.

A regional conference will surely serve the Branches to learn to know better one another and to work closer with the Central Office of our Organization.

The letters received through underground channels from Soviet labor camps inmates, had a penetrating response among Ukrainians all over the Free World. Let our members likewise take interest in the voice from behind the Iron Curtain, from our innocently martyred and silenced sisters and brothers.

The Branches may mention at their meetings these tortured humans and devote a few moments to reading about their lot and struggle. There are some articles and reports in English about these letters.

Soon annual meetings of the UNWLA Branches will be held all over the country. The date for the meeting is probably set already in your Branch, and preparations are being made for this important yearly gathering.

The Branches may invite to their meetings Vice-Presidents or members of Regional Councils, so as to enhance their mutual cooperation.

We are sending out a circular on most important present-day problems of our Organization.

Kindly have it read carefully at the next meeting and do invite discussion of the problems presented therein.

This fall is the time for starting anew our work more intensively so that it may bring fruitful results.

Soyuz Ukrainok, Branch 22, Chicago

As President of the Ukrainian National Women's League of America, Branch 22 in Chicago, I feel that Ukrainian women throughout America should be informed of what we women can accomplish, if we make the effort. This is what we have done so far this year.

January

In preserving and encouraging Ukrainian tradition, the women of our group went caroling during the Ukrainian holiday season. Not only did we do our part in preserving our tradition, but were able to raise almost \$100,

part of which we contributed to the UNWLA Home in Philadelphia, the balance being sent to Europe to help Ukrainian orphans. Every Saturday evening, our Radio Committee spoke on the radio.

February

During this month we presented a lecture honoring Olga Basarab, Ukrainian heroine. And all through the month our Radio Committee gave a series of talks about the many Ukrainian heroines, the examples they had set for us, and on our obligations toward them.

March

A very successful Tea Party was held during this month, and more than \$300 were raised to help finance our Ukrainian tasks, sending packages to Europe, helping the Ukrainian orphans, etc. Our radio programs were also very successful and informative.

April

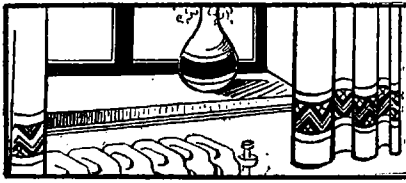
Being close to our traditional Easter season, we felt it was our obligation to hold a class instructing Ukrainian women in the art of making the Pysanka (Ukrainian Easter Egg). This class was held on April 17th and was very successful.

During this month our branch sent letters to our Congressmen and Senators, supporting Ukrainian resolutions and information that was printed in the Congressional Record. We sent many letters and have received many encouraging replies from our national capital.

Rose Sydoryk

President 22 Branch

(To be concluded)

У НАШІЙ ХАТІ

Пекучі питання

Статистика виказує, що понад 75% усіх видатків роблять жінки. У Злучених Державах Америки ці видатки виростають до суми багатьох мільярдів доларів щорічно. Якщо б жінки скерували ці мільярди у відповідному напрямі, вони могли б зробити справжню економічну революцію!

Нажаль жіноцтво не освідомлює собі цієї своєї сили. В загальному воно мало цікавиться економічними питаннями. І хоч маємо між собою багато справних „бизнесменок“, проте жінок, що вибились би в економічному світі на визначне місце, у нас майже немає.

Пригляньмось довкруги себе. Рекляма продуцентів майже всеціло наставлена на психологію жінки. Послугується гарними, ніжними, але й пустими фразами, що не кажуть нічого про якість товару, не відкликаються до критичного розуму. Фабриканти звертають більше уваги на кольор, форму і взагалі зовнішній вигляд предмету, ніж на його доцільність, реальну вартість, технічну досконалість. Часто стається, що зовсім безвартісний товар „йде“, бо він гарно опакований, гарно виглядає.

Це приносить великі втрати для суспільства і для поодиноких родин чи осіб. На ринку переважає гарно викінчений, але мало вартісний товар. Тому постали навіть „самоохоронні“ товариства покупців-споживачів, що при допомозі фахової перевірки оцінюють вартість різних продуктів і у своїх журналах поручають своїм членам тільки ті найкорисніші.

Або пригадаймо значення клича „свій до свого“. З його допомогою цілі нації визволювались із-під економічного гнету. Із становища рабів вони ставали господарями у своїй країні. І хоч тут рабство вже нікому не загрожує, проте на кожному кроці бачимо, як дуже потрібно нам на нашому шляху багатих установ і заможних людей. А їх може створити нам лиш заможне купецтво чи власний промисл.

Дуже часто жіноцтво недоцінює цього гасла. Задля вигоди чи через неувагу не припилюють свої крамниці. Дає себе спокусити нібито дешевшою ціною чи кращою якістю товару в інших крамницях. І через таке незацікавлення економічними питаннями приносить нашій справі велику шкоду.

Ще одне питання, дуже важливе з господарського огляду — це ощадність. Ми як одиниці все ще обертаємо дуже незначним капіталом. І хоч українська жінка в засаді ощадна, проте ощадности нашої родини не творять поважного економічного чинника.

Ощадність — це в першу чергу психологічна проблема. Не кожний вміє собі дещо відмовити чи контролювати себе і свої витрати. Тому дістаючи платню, треба відразу зробити собі скромний бюджет, якусь частину відложити, як ощадність, а решта мусить нам вистачити.

Ощадности не вільно держати в панчосі, тільки негайно треба вложити їх до нашої фінансової установи.

Тільки тоді наші збірні заощадження будуть виконувати теж і важливу суспільну функцію.

Вложивши ощадність до кредитівки, ми вже включаємо її, хоч непрямо, в господарську дію. Але далеко корисніше примінюємо капітал, коли інвестуємо його в різні, а в першу чергу українські підприємства. Тоді користь із нашого капіталу подвійна: ми особисто одержимо більший зиск і для нашого господарства буде користь (нові варстати праці, творення більших капіталів).

Ось напр. за ініціативою українських інженерів засновано у Канаді Акційну Гірничу Спілку для добування і перерібки титанієвих руд. Оті акції є в продажі й у ЗДА та добре розходяться. Тепер вони продаються з великою знижкою. За кілька літ можна зискати на них вдвічі чи тричі стільки. Коли порівняємо, що банки чи кредитівки дають тільки 3% чи в найкращому разі 4% річно від уложеної суми, то це значно краще опроцентування нашого капіталу.

Але за такими корисними можливостями треба шукати, треба цікавитись економічними справами, треба навчитись думати по-господарськи. З якого боку ми не підходили б до порушених справ, ми завжди дійдемо до висновку, що українське жіноцтво мусить виявити куди більше зацікавлення господарськими проблемами, ніж це робимо досі. Користь із цього буде для нас самих, для наших родин і для нашого суспільства.

Гена

Зирк у тутешню кухню!

Осінньою порою приходять нові складники у нашу кухню. Американці любуються тепер у всяких приправах із кухонного зілля. Петрушка, майоран, кріп, материнка — найбільше вживані складники. Дуже добре можна їх комбінувати з рибою на пісний день.

Стравопис на середу

Кружок із риби з горошком
Варена кукурудза
Підлива з кропом
Лакоминка з бросквинями
Чай

Кружок із риби з горошком

Потрібно на 6 осіб:

1½ ф. риби (найкраще свіжий hollybut)
закришка (петрушка, салера, мала цибуля, покраяна у платки)
1 пластинка цитрини
3 ложки масла
3 ложки муки
1½ горнятка молока
3 яйця
сіль, перець

На підливу:

2 ложки масла
2 ложки муки
½ горнятка рибної юшки
¼ горнятка молока
4 ложочки січеного кропу
½ ложочки цитринового соку
сіль, перець

Приставити рибу з закришкою і скибкою цитрини. Коли повариться о-коло 20 хвилин, риба стає прозоро-біла. Вийняти з ринки, відділити від остей і шкіри і дрібно посікти. Рибну юшку виварити стільки, скільки нам потрібно на підливу. Тепер приладити рибну масу. Зладити засмажку з масла, муки і молока і варити, аж згусне. Присмачити сіллю, перцем. Окремо в великій посудині розбити яйця, додати засмажку і посічену рибу. Добре вимшати, аж зробиться одна маса. Тоді виложити до круглої, добре ви-машеної форми, і вложити до ринки з гарячою водою. Все це вставити до повільної печі (на 325°) і пекти 45 хвилин.

У міжчасі зладити кропову підливу. Зладити засмажку з масла, муки, мо-лока і рибної юшки. Заварити, щоб загуло. Додати січеного кропу, ци-тринового соку, соли й перцю до смаку.

Викинути кружок на полумисок і об-ложити вареним горошком. Ця страва зокрема придатна для тих, що люб-лять рибу, а побоюються остей.

Тартинка з бросквинями

Потрібно:

1 мішочок булочок із цинамоном (cinnamon rolls)
½ ф. бросквинь
бита сметанка

Із мішочка булочок із цинамоном спекти малі тартинки (вказівки на тор-бинці). Подати свіжі, прикривши їх зверху скибками бросквинь і битою сметанкою.

Брак вітаміни С

У 1947 р. лікарська провірка дітей на Флориді виказала брак вітаміни С. Санітарна влада за-рядила обслідування дітей у трьох повітах цього стейту. Ко-ли це в загальному потверди-лось, тоді почалась акція, щоб зарадити цьому.

До цієї акції притягнуто різ-ні організації. Асоціація Ден-тистів створила досвідну гру-пу, що погодилась провірюва-ти стан зубів у дітей. Школи домашнього господарства ви-працювали стравописи для ро-дин, яких діти виказують брак вітаміни С. Цитрусова Комісія Флориди погодилась пожерт-вувати безплатно цитрусових соків для шкіл, а Паперовий Ін-ститут поставив до диспозиції паперові кубки. Під час вакацій шкільна влада перевела з учи-телями курс, в якому повчила їх про можливість піднести ві-таміну С у дітей.

Слідуючого шкільного року приступили до діла. У 1954-55 у 500 школах Флориди розда-но дітям горнятко помаранче-вого соку безплатно. Впродовж року здоровний стан дітей значно поправився. На тій під-ставі поширено цю акцію на школи в інших стейтах ЗДА. Тут видача цитрусових соків не проходить безплатно, а за міні-мальною оплатою 5 ц., що по-криває кошт соку і паперового кубка. Із оплати лишається не-величкий дохід, яким оплачу-ють безплатні кубки соку для незаможних дітей.

Сок дістають школи у замо-роженому виді. До роздачі со-ку служить збірник, як його ба-чимо в їдальнях (ланчонетах). Звичайно він приміщений у шкільній їдальні або підїжджає на колісцях під двері кляси.

Цей експеримент звернув у-вагу санітарних установ на ди-тяче харчування. Стейтовий Жіночий Каледж у Тексасі пе-ревів анкету поміж середне-шкільною молоддю. Показу-ється, що в тому віці брак віта-мін ще більший. Найбільший брак вітаміни С завважується у 13—14-літніх хлопців. Із дівчат у тому віці лиш кожна четвер-та виказувала браки. 63% хлоп-ців того віку і 25% дівчат мали менше як половину вітаміни С, що потрібна в організмі. Дея-ким із них зовсім бракувало його у крові.

Каледж перевів кілька дослі-дів на тему переваги овочевого соку над іншими напоями. Впродовж 10 днів видавано од-ній клясі горнятка з помаранче-вим соком під час полуденку, а другій содову воду з різними смаками. По упливі часу був у клясі не тільки кращий здоров-ний стан учнів, але й більша у-спішність.

Окрім того, як уже згадано, розіслано по школах відживні стравописи, що включають ві-таміну С. Їх опрацювали школи домашнього господарства для вжитку учнів та їхніх батьків. У кожній школі призначено на те відповідну годину, щоб їх пізнати й передискутувати.

Показується, що й серед до-бробуту потрібні вказівки для відповідного харчування дівчо-ри й молоді. Нові життєві ви-моги і напрямні кажуть мате-рям пильно слідкувати за цими вказівками і регулювати харч згідно з ними.

Куховарські приписи

Н. Костецької

ГОРОДИНА й ОВОЧІ

Ціна 60 ц. за зшиток
з пересилкою 65 ц.

Замовлення в Централі США

Українська вишивка

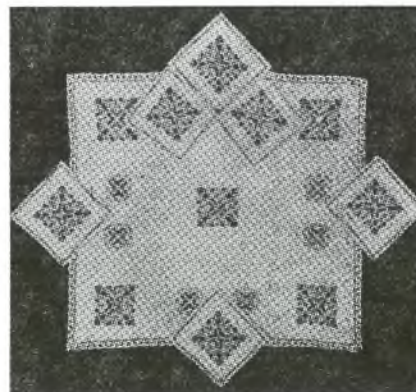
ОДНИМ ОКОМ НА МОДУ

Вітрини великих крамниць уже показують, яким шляхом піде цієї осені мода. Великих змін немає. Все ті самі молодечі костюми й спортивного крою плащі. Але є дещо нового, що може розвинується в майбутньому у велику новинку.

Костюми змагають до щораз коротших жакетів. Станички нераз ледве сягають поза стан. Застібуються на один або й два ряди, викінчені стоячим коміром.

Плащі широкі, як були. Ними можна прикрити костюм на подорож, або й теплішу вовняну сукню. Рамена вже не такі широкі, як були, але їх поширюють тепер коміри, що приймають нераз фантастичну форму.

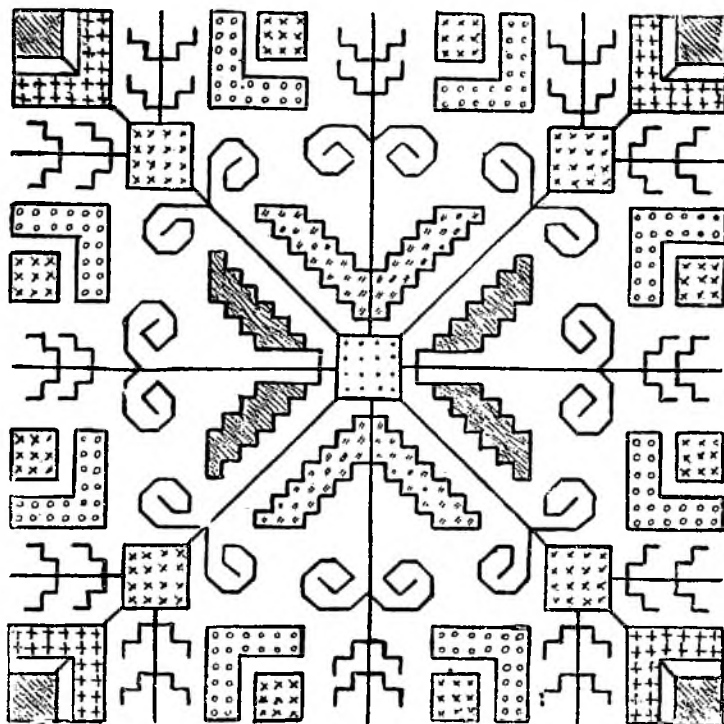
Головною краскою цього сезону — є чорне. Любуються також у гарних синіх відтінках у сполучі з чорним. Червоне ще не зійшло зі сцени, його ще носять. Все ще модне піскове на костюми й плащі.

НАСТІЛЬНИК ІЗ СЕРВЕТКАМИ

Настільник, виконаний на білому полотні або панамі. Великі вишивані мотиви приміщені в рогах і по середині. Поміж ними вміщені серединки великого мотиву, як сполука. На серветках можна вмістити великий мотив або лиш серединку.

Краєм настільник обведений мережкою.

БУКОВИНСЬКИЙ ВЗІР

Великий мотив виконаний хрестиками і обвідкою. Краски: + + ясно-червона, × × темно-червона, ● ● ясно-жовта, ○ ○ темно-жовта, // // зелена, /// сіня.

Обвідки виконані двома красками. Простір, заповнений червоною і жовтою краскою, обведений чорною, а те, що заповнене зеленою й сінню — червоною краскою.

Осінній сезон приносить багато нового у наш стравопис. Городини й овочі добре дозрілі й багаті у вітаміни і мінеральні солі. То ж треба їх уміло чергувати у нашому стравописі.

Із м'ясив приходять на стіл баранина, що має багато добрих прикмет. Нетовста, соковита вона добре відживляє і є смачна.

Баранина з рижом

Потрібно:

- 2 ф. м'яса на печеню
- 2 моркви
- 2 петрушки
- 1 кусник капусти
- 2 печерички
- ½ горнятка рижу
- 1 ложка товщу
- 1 ложка муки

М'ясо сполокати, очистити з товщу і плівки, покряяти на невеликі шматки, трохи розбити, посолити і лишити на пів години. Потім дати до ринки і налляти стільки води, щоб вкрила м'ясо. Додати до цього моркви, петрушки, кусник капусти і грибки. Варити під покришкою одну годину. Потім відставити, росіл процідити, городину перетерти через ситко. Проціджений росіл знов влити до ринки, додати перетерту городину, м'ясо і відпарений риж (що раз закипів), все разом душити годину. Потім зладити засмажку з товщу і муки, розвести кількома ложками зимної води, а коли вже гладка, процідити її до м'яса, ще раз заварити і подати.

С. Мійська
(„Нова Хата“)

Січеники з капусти

Потрібно:

- 1 головка капусти
- 1 цибуля
- 1 ложка товщу
- 1 черства булка
- 1 ложка муки
- 1 ложка тертої булки
- 3 яйця
- товщ до смаження

Сполокати капусту, обібрати з горішнього листя і покроїти на чвертки. Вкинути на киплячу воду і варити. Коли вже майже м'яка, виїняти з води, витиснути і посікти. Окремо присмажити цибулю на ясний кольор, вкинути туди капусту, і душити разом. Вважати, щоб не пригоріла. Намочити булку, добре витиснути і вимішати добре з капустою. Додати до цього два яйця, посолити й поперчити до смаку. Формувати малі січеники, обтачати їх у муці, яйці і тертій булці. Смажити на сильному вогні на золотий кольор. Подавати з помідоровою салатою.

Мішана салата

Потрібно:

- 6 помідорів
- 1 огірок
- 2 твердо зварені яйця
- цитрина (сок)
- 1-2 ложки сметани

Покроїти в кістку помідори, огірок і твердо зварені яйця. Це все перемішати і присмажити цитриновим соком, сіллю і оливою. Наприкінці перемішати зі сметаною.

Бішкoptова роляда з яблуками

Потрібно:

- 4 жовтка
- ½ горнятка цукру
- 4 ложки муки
- 4 білка
- сок із пів цитрини
- 1 ф. яблук
- цукор до смаку
- цинамон

Втерти жовтка з цукром, додати муку, білок, вбитий на шум і легко вимішати. Виложити на вимашену бляху і спекти. Окремо втерти на терці яблука, доправити цукром і цинамоном. Коли роляда готова, викинути її ще гарячу на чисту стирку, розвести по ній яблука, звинути, обвинувати стиркою і залишити, нехай вистигне. Роляда із сирію начинкою з яблук смачніша і поживніша, як із начинкою смаженою.

Книжка „Визначні Жінки“ коштує 30¢ у Централі СУА.

Жіноча краса

Жіноча краса це не клясичні риси і гарна постать; це щось більше і глибше, яке тяжко висловити, а яке всі відчуваємо, коли знаходимося в привабливості гарної жінки.

Це те внутрішнє промінювання, яке пробивається з очей, це — теплота усміху, щирість у поведінці, це — індивідуальна особистість, яку оточує зовнішнім виплеканим елегантним виглядом і тою авреолею чару, яку кожна жінка, що дбає про себе, може створити.

Зовнішній елегантний вигляд і шик може придбати кожна жінка, що до цього дійсно змагає. Тут треба застосувати здоровий самокритицизм, трохи фантазії і багато... терпеливості.

Плекання волосся, рук, обличчя, щоденна скрупулятна чистота, правильна віджива, потрібний відпочинок, проходи на свіжому повітрі та прорух — це ті підставні шаблі до краси, які вимагають трошки застави, часу, а найважливіше — послідовності.

Одяг наш має великий вплив на наш зовнішній вигляд і на наше самопочуття.

Елегантність і шик не полягає в великій кількості уборів і прикрас та сліпому наслідуванні моди, а радше на скромному, гармонійному одягові, який дбраний до нашої постави і нашого стилю. Жінка, що критично простудіює себе в дзеркалі і знайде відповідь, який вона тип і в чому їй добре — завжди модна й елегантна.

Добрий смак не кожному даний з природи, але кожний може його виробити з часом, якщо попрацює в тому напрямі.

Внутрішня краса залежить від багатьох елементів, що їх неможливо охопити в один взірць і подати до наслідування.

Здається, що це те багатство душі, яке впливає з нашої постави до життя і до людей.

Коли людина має ціль у житті, має зацікавлення вищі понад матеріальний позем, коли в неї є почуття, що вона потрібна і поміч та труд для других дає їй вдовolenня, тоді життя її повне та вартісне і надає їй виглядові того щастя й погоди духа, що промінне й на оточення.

Кажемо — це дійсно гарна людина.
Євгенія Янківська

Чи ви вже вирівняли передплату за „Наше Життя“?

НЕЗВИЧАЙНА ЗУСТРІЧ

Чи ви чули, дітки милі,
Вдома як мене зустріли,
Як вернувся я з табору
У осінню тиху пору?
Зустріч повна дивних див,
Я такого і не снів!
Книги, зошити — ну й штука! —
Стриб з полиці — прямо в руки!
— Відпочив, — гукають, —
досить,
Бачиш, он на дворі осінь!
Вся скінчилась твоя гра —
В школу вже тобі пора!
Я й сюди, й туди прошуся:
— Ще хоч трохи пробіжуся!

Книги, зошити — ну й штука!
Стриб з полиці — прямо в руки!

Та ніхто не хоче й слухать,
Наче всі заткнули вуха.
І ручки, і олівці
Скачуть, наче горобці.
Букви, числа і малюнки,
Всі мені гукають лунко:
— Відпочив, ти хлопче, досить,
До науки школа просить.
І усі мене взяли
Та й до школи повели!

Петро Кізко

СТЕПАНКО

Буває, що зранку
Малий наш Степанко,
Не хоче вставати із ліжка.
„Ще рано вставати!...
Ще можна поспати,
Ну, хоч полежати ще трішки...“
„Вже пізно, Степане, —
Сказала раз мама, —
Дивись: уже всі повставали.
І навіть комашки,
Звірята і пташки
Собі вже сніданок придбали“.
І соромно стало
Малому Степану.
О, гіршим не хоче він бути!
І ось подивіться:
Степан не бариться,
Стоїть вже одягнений, взутий.

**

Аж тут знов пригода.
Нова перешкода:
Вмиватись не любить Степанко.
А Мурчик біленький
Завжди чепуренький,
Бо миється вдень і щоранку.
Він лапками жваво
Уліво і вправо
Все вушка і носик свій тре.
Степанко це бачить
І часу не трагить:
Уже він в лазничці,
Рушник свій бере,
Втирається жваво
І зліва і зправа
Та й з Мурчиком снідати йде...

Буває, що зранку
Малий наш Степанко
До школи зібратись
Не може ніяк:
Десь плащик подівся,
Сніданок згубився.
— Залишусь я вдома.
Хай буде вже так...
Степанко блукає,
Роботи шукає,
І нудиться наш неборак.
А в школі напроти
Що сміху й роботи!
І весело, гамірно так.

* * *

Вже з полудня сонце.
Степан — у віконце.
Аж Петрик до нього
Відвідати йде.
— Чому ти удома?
Чи хворий, чи втома?
І гарний малюнок
На столик кладе.
І пісню гарненьку,
І віршик новенький,
І купу новин
Той Петрусь додає.
Задумавсь Степанко,
А другого ранку
Раніш від усіх
Наш хлопчина встає.
Вже вдягнений, чистий
І все вже на місці.
— Ну, Мурчику любий,
Здоровенький бувай!
А я поспішаю,
Бо часу не маю.
Як сонце з полудня,
Мене виглядай!

М. С-ко

ОСІНЬ

Холодний вітер хмарки гонить
І дощик в шибки стукотить,
А наша кучерява доня
За книжками тепер сидить.

У школі так новин багато:
Йй розповів малий Івась,
Як їздив він по рибу з татом,
Який піймався їм карась.

Орися квіти показала,
Що влітку насушила їх.
Про кожну квітку все вже знала,
Від пишних, гарних до дрібних.

У школі вчитися цікаво
Читать, писати й рахувать.
Учитель в них такий ласкавий,
Співати вчить їх, малювать.

Промине осінь непомітно,
Зима в науці пролетить.
З весною сонечко привітно
Засипле золотом блакить.

Ніна Наркевич

Мій акваріум

На вікні поміж квітами стоїть мій акваріум. Це невеличка банька з водою, а в баньці — маленькі рибки, невеличкі й більші камінчики, що творять дно, зелені листаті рослини. Рибки є всякі: кругленькі, широкохвості, червоні (від хвоста до голови все в них червоне), подовгасті, довгопикі, з темною спинкою і золотими бочками, як крутнеться у воді, то аж світить тими своїми золотистими кольорами. Чорні, як вуглики, тонкохвості та широкоголові, з пишними великими вусами, як колись наші запорожці мали, — вюнка та моторна така рибка! Як бовтне своїм хвостом та як мотне вусищами, то аж акваріум хитається! Дуже потішна риба. Вдень сидить під каменем, а вночі, як усі рибки затихнуть, виходить у води і гуляє-гуляє, на всі лади вихиляється.

Хто не зайде до мене в хату, малі чи великі, перший свій погляд кидають до мого акваріуму.

— О, які гарні рибки! — вигукують захоплено вголос.

Я задоволено усміхаюсь, не приховуючи своєї гордості.

— Отакий би й нам! — продовжують захоплюватись відвідувачі. — Де його дістати, як його зробити? — засипають мене питаннями.

Я вже чуюсь немов досвідченим рибознавцем і починаю відповідати.

— Аваріум мати — не проста річ. Саму баньку, правда, придбати не важко, і камінчиків, і рослини — все можна купити в спеціальному склені, де продають усяку-всяченну звірину і пташину: черепахи, риби, їжаки, ящірки, птахи, мавпочки, кролі, зайці, миші, шурі і навіть змії. Це, кажу, можна купити, а от як доглядати за рибками, як і чим їх годувати — то не вже інша річ.

Коли я це кажу, мої слухачі

переглядаються й недовіркою спрямовують свої погляди на мене, мовляв, чи правду я кажу? Дехто завважує:

— Та що ж — хлібця їм, мушок, червячків...

— Е, ні, — кажу, не так легко. Рибина, що дитина, коли хочете знати. От дитина їсть капусту, картоплю і ще що там. Дайте їй сиру картоплю або сиру капусту — не їстиме! А зварить чи зісмажте — будь ласка, смакуватиме так, що аж прицокуватиме. Отак і рибина. Їй треба давати спеціально куплену страву, в таких залізничних коробочках. Там червячки теж, але підсмажені, сушені, немов

ОЛЕСИН ГОРОД

В кучерявої Олесі
Городина гарна,
Працювала ціле літо
Так пильно не дарма.

Червоніють помідори
Між зеленим листям,
А квасоля пишається
Зернятком-намистом.

Накопала мала Леся
Картопельки горщик,
Ще й червоних буряків
Додала на борщик.

А капуста біле листя
Щільно завиває,
Будуть з неї голубці —
Це ж усякий знає!

Кучериком своїм манить
Зелена петрушка.
„Не забудь: зі мною, Лесю,
Буде добра юшка“.

Ось прибігли діточки
До Лесі в гостину.
Той горошку чемно просить,
Той жовту морквину.

Гарна дівчинка Олеся,
Добра господиня,
Все в городі в неї є,
Навіть смачна диня.

Н. Наркевич

справжній делікатес. Воно й справді, як подумати, рибка маленька, як зість великого живого червячка — то й пропаде відразу, бо не зможе його перетравити. Ото таку червячкову сушенину й слід давати рибкам в акваріумі. Але це ще не все. Так само, як дитина не може їсти стільки, скільки б хотіли її очі або скільки б з нас хто захотів у неї упхнути, — так само рибині не можна багато давати їсти. Бо рибина маненька-дурненька, як їй насипати багато їсти, то вона переїсться, надме її, і вона тоді вмере. Так було в моєму акваріумі. Кинув я рибкам їсти в день раз, потім другий, потім третій, а вони понаїдалися і повмирали. Тепер я маю практику і знаю, що рибкам в моєму акваріумі треба дати зісти лиш один раз — і досить.

— Диви, яка історія, — дивуються відвідувачі мого акваріуму. — Як усе живе — потребує норми, порядку.

— Аякже! — кажу. — Та й це ще не все. Рибі у воді ще й дихати треба. В природніх річках, морях і океанах риба має природне повітря, що виробляється різними водними речовинами. А в акваріумі, штучному, сказати б, морі, такого повітря нема. Тому треба теж купувати спеціальний, такий прозорокамінчикуватий матеріал, який дає кисень — необхідну для кожного живого створіння речовину для дихання. А коли все це взяти разом — стане ясною вся складність утримування й догляду за рибками в моєму акваріумі. Це — ціла наука, — гордо додаю я.

Дехто зневірено махає рукою.

— Як таке діло, то й не варто з тим возитися! Я думав — це так собі, налив води, вкинув рибки, хліба, мух — і хай собі живуть. А так — не варто...

Я трохи ображуюсь такою

Дві сестрички

Їх було дві сестрички — Марусинка та Леся. Леся — старшенька, білявенька з синіми очима, а Марусинка — меншенька, чорнявенька, кучерява, а оченятка, як дві черешеньки — чорні. Леся ходила до школи, а Марусинка сиділа вдома. Коли Леся приходила додому, то сестрички починали гру, але не мирились між собою. Часто мама мусіла їх вмовляти, мирити, та все щось знову знаходилось, щоб почати нову сварку.

Захоче Леся гойдатися на жовтій гойдалці, в ту ж мить Марусинка покидає свою червону, зганяє Леся з жовтої, бо якраз саме їй хочеться на ній погойдатись. Сяде Леся в дідусеве крісло — та саме Марусинці потрібне це крісло. І починається сварка.

Але одного разу все змінилось. Леся впала з ровера та дуже побилася. Відвезли Леся до лікарні. Зосталась Марусинка сама. Сумно їй без сестрички. Все питає тата та маму, коли приїде Леся додому.

А тут настали уродини Марусинки. Принесли їй сусідські діти гарні дарунки, бабуня привезла з міста гарні книжечки, мама спекла пиріг, діти співали й танцювали, але Марусинці не весело якось. Гарні дарунки в Марусинки, а найкращий — нова лялечка, закриває та відкриває очка, її можна купати. Так і подарували Марусинці цю лялечку з ванночкою. Ще є мило, щіточка і маленький рушничок для неї.

Поки були в неї діти, Марусинка легковажністю і недооцінкою мого рибознавства й цілком серйозно відповідаю:

— Це дуже варто! Бачити і знати, як живуть звіринки, пташинки і всяке інше створіння — це не тільки варто, а цінно, корисно і — чудесно! Бо щоб оце і ви знали про мій акваріум і рибок у них, якби я вам про це не розповів?

П. Кізко

синка гралася лялею. А пішли, засумувала. А тут тато й мама стали збиратись до міста відвідати Леся у шпиталі. Марусинка все крутилася коло мами. Дивилася, як мама приладжує пакунок для Лесі: книжки, олівці, трошки цукерків...

— Мамо, а більше нічого не повезеш Лесі? — запитала Марусинка.

— То все, моя люба. Тато не мав часу поїхати раніш, щоб купити щось гарне Лесі.

— Мамо, а... якби я післала Лесі свою лялю?

Марусинка пригадала свої дарунки. Гарна ляля в блакитній ванночці, дуже гарна, але... нічого! Вона побігла до своєї кімнатки, взяла лялю, замотала в хустину, поцілувала, поклала до ванночки та швиденько підбігла до мами.

— Мамо, а... якби я післала Лесі свою лялю?

Мама глянула на Марусинку, ласкаво всміхнулася:

— А тобі не шкода віддавати нової лялі? — спитала.

— Ні, ні, мамо! Леся — хоренька, я хочу, щоб вона мала нову, а я... буду й старенькою гратися. І скажи Лесі хай швидше видужує, я не буду більше сваритися з нею, хай тільки приїжджає. І хай... хай завжди гойдається там, де схоче... закінчила тихо Марусинка.

А мама? Мама нічого не сказала, тільки пригорнула Марусинку та міцно поцілувала.

Ніна Наркевич

ХТО?

Хто гукає із гнізда:

— Куд-ку-да та куд-ку-да!

Поспішай сюди, Оленко,
Я знесла яйце біленьке.

Ти візьми собі оце
На сніданнечко яйце.

Чо.

ЗАГАДКА

Коли вітер змія
В небо пориває,
За вікном голосить,
В комині співає —
Скажіть любі діти:
Коли це буває?

М. С.

Коли жовте листя
Землю застеляє,
Шелестить у парку,
В повітрі літає, —
Чи знаєте, діти,
Коли це буває?

М. С-ко

Дитячі пески на св. Миколая:

ЗОЛОТА КНИГА

**ХТО НЕ ВІРИТЬ В МИКОЛАЯ
ЧОРТИКА ВТІШАЄ**

Ціна пески 15 ц.

можна замовляти в Централі СУА.

Окружні Зізди зберуть нас незабаром у дружню громаду. У спільній нараді розглянемо найважливіші справи СУА та й поділимось думками з приводу того. Тому треба, щоб прибуло якнайбільше членок. Нехай ця „мала Конвенція“, як називають наші Окружні Зізди, стане справжньою кузницею нашої громадської думки!

* *

Листи наших політв'язнів із Мордовії викликали живий відгук серед нашої громади. В усіх проявах громади жіноцтво повинно взяти численну участь. Але лист наших сестер промовляє особливо до нашого сумління. Йому повинні ми присвятити окремі святочні сходи на терені нашої організації. Найкраще перевести це в листопаді для продовження героїської традиції Листопадового Чину.

* * *

Розсилаємо обіжник про біжучі справи організації. Прошу прочитати його уважно на найближчих сходах і розглянути всі там порушені справи. На початку нашої діяльності восени треба собі усвідомити найважливіші завдання!

* * *

Виховні референтки, увага! В окремому обіжнику, що вже пішов до вас, накреслене для вас окреме завдання. Ви повинні приложити всіх сил до того, щоб українські діти в вашій околиці вписались до шкіл українознавства. Це буде найкращою допомогою школам, яку їм дасть Союз Українок Америки!

* * *

Наближається час річних зборів. Треба вже подумати про устійнення їх реченця та добру до них підготову. На річні збори слід запросити голову й містоголову Окружної Ради зі свого терену, щоб скріпити звязок із Централєю та її напрямними.

* * *

У жовтні — місяці преси і книжки — повинні ми подумати про пресовий фонд „Нашого Життя“. Журнал, як уся наша преса, бореться з труднощами. Без підтримки й пожертв Відділів СУА він не може існувати й розвиватись. То ж у жовтні повинні Відділи зложити свій даток на пресовий фонд „Нашого Життя“!

* * *

Пригадуємо ще раз передплатницям, щоб змінювали своєчасно свої адреси. Трапляється часто, що журнал іде на давню адресу і там пропадає, а передплатниця щойно по якомусь часі собі пригадає змінити адресу. З цього виходить потім шкода для обох сторін, бо читачка вимагає бракуючих чисел, а адміністрація не чується в силі їх безплатно доставити.

ЦЕНТРАЛЯ ОДЕРЖАЛА			
від 1. серпня до 12. вересня 1956:	„ 36	Шикаго	20.00 5.00
	„ 46	Филад.	20.00 5.00
Річна вкладка і Організаційний фонд:	„ 49	Боффало	20.00 5.00
Від. 15 Честер	40.00	10.00	„ 66
„ 30 Клівленд	20.00	5.00	„ 67
			Перт Амб. 20.00

Фонд Централі:		
Від. 30	Клівленд	42.00
„ 46	Филаделфія	50.00
„ 49	Боффало	40.00

Резервовий фонд:		
Від. 30	Клівленд	10.00
„ 36	Шикаго	10.00
„ 49	Боффало	30.00

На Дім СУА:		
Від. 11	Трентон, ліста	20.00
„ 15	Честер	5.00
„ 17	Міямі, ліста	15.00

Вкладки до СФУЖО:		
Від. 30	Клівленд	6.30
„ 46	Филаделфія	7.50
„ 49	Боффало	6.00

Конвенційний фонд:		
Від. 15	Честер	10.00
„ 36	Шикаго	5.00

Фонд „Мати й Дитина“:		
Від. 16	Міннеаполіс	22.00
„ 19	Амстердам	30.00
„ 36	Шикаго	10.00
„ 47	Рочестер	62.00
„ 49	Боффало	10.00
„ 62	Сан Франціско	10.00
„ 64	Нью Йорк	90.00
Діти в оселі Равнд Лейк, Іл.		2.00

Пресовий фонд „Н. Ж.“:		
Від. 36	Шикаго	5.00
„ 49	Боффало	5.00
Окр. Рада СУА, Дітройт		31.30
Окр. Рада СУА, Филад.		31.00
Лідія Лемішка, Филад.		15.00

По 1.00 дол. зложили: Мих. Ставнича, Ю. Тарнавська, М. Гороховянка, Т. Крижанівська, Л. Коцюмбас, П. Мазур, всі з Клівленду			6.00
Хто черговий з Клівленду?			
І. Костинюк, Рочестер			5.00
І. Левицька, Торонто			4.00
Нелі Ковалишин, Нептун			2.50
Йоанна Котовська, Пайн Біч			2.00
А. Паньків, Дітройт			1.00
О. Ліщинська, Лорейн			1.00

На пам'ятник бл. п. Олени Кисілевської:		
Окр. Рада СУА, Дітройт		142.45
Й. Котовська, Пайн Біч		5.00

		147.45
Попередньо проголошено		415.00
Разом на пам'ятник		562.54

З подякою
Антоніна Кульчицька, фін. секр.
Анна Сивуляк, касієр

ДІТРОЙТ, МИШ.

Гостина делегатки СФУЖО

Дня 4. вересня 1956 Окружна Рада СУА в Дітройті гостила у себе делегатку СФУЖО п-ню Олошу Залізник. З огляду на те, що на той день припали якраз місячні сходи 63 Відд. СУА, Окр. Рада використала цю нагоду і своє засідання з нагоди приїзду п-ні Залізник перенесла на той самий час і місце сходив 63 Відділу. Це була щаслива думка, бо ширший круг жіноцтва мав нагоду пізнати і послухати п-ню Залізник.

Голова Окр. Ради п-на Ольга Шустакевич із знаною нам уважливістю поручила отворити засідання голові 63 Відділу п. Олі Макар. І вона як господиня тієї кімнати під цю гошу, отворила сходивши традиційним відмовленням молитви. З черги п-па Шустакевич привітала і представила присутнім делегатку СФУЖО, яка з нагоди свого приїзду на ювілей Українського Золотого Хреста, мала можливість побути з нами.

П-ні Будзол, містогорова Централі СУА, в кількох щирих словах описала громадську працю п-ні Залізник на рідних землях, підносячи її заслуги тут, у праці СФУЖО.

Дорога Гостя, ядерно й коротко представила завдання й працю СФУЖО, яке має на меті міжнародними зв'язками із зорганізованими жіночими товариствами інших національностей, поширювати правду про Україну. Про добуті успіхи в цьому напрямі мали ми нагоду читати в пресі, а зокрема в „Нашому Житті“. П-ні Залізник, як усе скромна, коли ходить про неї, у відповідь п. Будзол сказала, що доля сприяла їй у праці може тільки тому, що більше літ має як інші. Однак ми тямимо громадську працю п-ні Залізник на рідних землях та її великий вклад у нашу журналістику. На

Зїзд Українського Золотого Хреста прийшла вона, щоби вшанувати ювілей члена СФУЖО. Розповіла нам, хто є членами СФУЖО і як воно працює.

У дискусії забирала голос п-ні Козаченко, та по її словах присутні членки зложили даток у сумі 31.30 дол. на сторінку СФУЖО у „Нашому Житті“.

Дарія Бойчук

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Доповідь д-ра А. Княжинського

На запрошення Окружної Ради СУА загостив дня 14. вересня до домівки Централі др. Антін Княжинський, що недавно тому повернувся з Сибіру.

При вщерть наповненій залі привітала поворотця голова СУА п-ні Олена Лотоцька. Др. Княжинський дав широкий огляд положення політв'язня в СССР від хвилини заарештування аж до побуту в лагері. З пильною увагою слідували присутні за його шляхом — через жахливі методи слідства, важкі умовини етапу аж до животіння в ЛУР-і (лагер скріпленого режиму). Вся тюремна система направлена на те, щоб убити в в'язневі не лиш людську гідність, людські почування, але всякі людські прикмети. При тому все ж має ще використати його робітну силу до крайніх меж.

Змалювавши цю картину лагерної дійсности, доповідник присвятив ще окрему увагу жінкам-в'язням. Все сказане вгорі стосується й до них. Вони переходять той самий важкий шлях арештанта, що й в'язень-мужчина. Їх чекає та ж сама норма, бо в тому не роблять різниці між жінками й чоловіками. Зате вони наражені на куди важчі знущання й переслідування і тому їх доля ще більш трагічна.

Присутні ставили ще запити. Слідне було велике зворушення з зустрічі із безпосереднім свід-

ком і учасником тих страждань, що їх переходить наш нарід.

Гутірка продовжувалась при склянці чаю. Вечір закрила голова Окр. Ради п-ні Анна Сивуляк, дякуючи доповідникові й гостям.

ШИКАГО, ІЛЛ.

Контест куховарення

В місяці серпні відбувся черговий контест варення усіх національностей Шикаго, уряджуваний „Addison“ Компанією.

Українцям припав день 3-го серпня, де нас репрезентувала Окружна Рада СУА. Варили членки 12 і 36 Відділу в складі: Анна Діжовська, Анна Бринь, Анастасія Соган, Марія Гарасим, Ірина Луцик, Анна Болехівська, Анна Брудна, Катерина Шемердяк, Тесі Заяць і Софія Новак.

Цьогорічною потравою були вареники з бульби, сира, мяса, гречки й ягід. Численні присутні засипували контестанток запитами і часто записували докладний перепис на тісто й начинку. В часі, коли пані були зайняті ліпленням вареників, голова Окр. Ради СУА п. А. Харіш поінформувала присутніх про Україну, прапор і працю СУА.

Під кінець журі в складі 3-ох осіб, вибраних з-поміж глядачів директором компанії, пробували варення кожної контестантки й признали, що пайсмачнілі вареники зробила п. Анна Горинь. Один із урядників компанії записав п. Горинь рядом питань, що відносились до варення і п. Горинь дала докладний свій припис, а при тім додала про початки цієї потрави па Україні та різні роди вареників.

За участь у контесті Окружна Рада СУА дістала в нагороду нову електричну піч. Не обійшло тут і без пропаганди в нашу користь. Усі пані були повбирані в гарні вишивані блюзки чи суконки. А поруч усіх прапорів пишався і наш синьо-жовтий. який цього дня був на самому переді. Про інформації п. Ха-

риш я вже згадувала попередньо.

Контекст варення попередило прийняття для всіх національностей, на якому Окружну Раду СУА репрезентувала членка Управи п. Анна Діжовська. Під час гутірки п. Діжовська інформувала про Окр. Раду і працю СУА.

Зв'язок із „Addison“ Компанією не легко було здобути й його завдячуємо енергійній п. Харіш ще минулого року. На будуче треба лише трохи праці з нашого боку, щоб цей зв'язок задержати на даліше.

Гості Окр. Ради СУА

Дня 14. серпня ц. р. голова Окр. Ради СУА п. А. Харіш вітала в себе милих гостей п-ство Душників. При скромній перекусці відбулася жива виміна думок і вражень. Присутні деякі члени Окр. Ради розказували про працю СУА, а панство Харіші висвітлили знімки з ім-през Відділів. В заміну пані Душник розказувала про свою працю в Бразилії, а пан В. Душник про відносини серед українців та пояснював причини масового виїзду до Сов. Союзу.

Панство Душники входили в склад української делегації УКК на демократичну конвенцію в Шикаго.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Пікнік Окружної Ради

Пікніки Окружної Ради, заплановані цього літа, не відбулись із незалежних причин. Тому голова її п-ні А. Сивуляк запросила в одну неділю вересня Окр. Раду й управи всіх Відділів Філадельфії, а також членок Гол. Управи до свого гарного городу. З огляду на нещевну погоду прийняття частинно відбулося в домі її сина, п. Лева Сивуляка. Гості зібралися біля 3-ої год. і після короткого відпочинку в городі запрошено всіх до гарно накрытих столів. На вступі п-ні Сивуляк привітала всіх і зазначила, що на сьогоднішнє свято не просила своєї найближчої родини, а тільки велику ро-

дину СУА. На „товстмастера“ покликана п-ню Марію Біляк.

Почався обід із смачних страв, а членки 52 Відділу, тут народжені, заіпоували українські пісні. Першою забрала слово п-ні „товстмастер“ і, павязуючи до недавнього листа жінок-в'язнів, вказала на силу організації й завізвала — згідно з їх апелем — до зорганізованости, до єдности й до посилення громадської праці. Даліше промовила п-ні Креденсор, тут народжена членка 52 Відділу, і пригадала, що п-ні Сивуляк була ініціаторкою заснування їх Відділу і піклується ним і сьогодні. Хоча паш Відділ у більшості ведений англійською мовою, проте пам ідеї Союзу Українок Америки є близькі й дорогі. Даліше п-ні Лисович зазначила, що вона перший раз між Союзниками, але їй дуже подобається цей гурт. Всі членки 52 Відділу можуть допомогти в праці СУА. Пані О. Лотоцька звернулася до присутніх, тут народжених членок. Коротко зисувала історію праці СУА навіть у важкі часи депресії. Не бракувало тоді членок, які приходили черпати духової сили у своїй організації. Тепер часи змінилися. Союз Українок Америки вже вийшов на широку міжнародню арену і має всюди відкриті двері. Для тієї праці потрібно нам молодих сил, що добре володіють мовою і знають американську ментальність. Союзіві Українок Америки не так потрібні гроші молодечих Відділів, як їх ініціатива, розум і презентація. Для продовження розпочатої роботи треба свіжих сил, які набирали б досвіду і згодом перебрали б провід. Національна Рада Жінок Америки звертається щораз частіше до нас за співпрацею в різних ділянках і тут саме могли б себе виявити тут народжені членки. Даліше забрала слово п-ні Стрпжак і заявила, що без грошей не можна провадити організації й попрохала присутніх зложити добровільні жертви на цілі Окр. Ради. Потім говорила п-ні К. Гардецька і взивала присутніх до поширення журналу і датків па пресфонд. П-ні Банах прига-

дала часи ентузіязму праці в СУА і закликала всіх працювати для добра української справи.

Збірка дала 62 дол. і п-ні Бабяк, як касієрка, подякувала за збірку присутнім, а за безкорисну гостину п-ні Сивуляк. У тій самій справі промовляли пп. Терлецька, Лопатинська і Колтунюк. П-ні Біляк закрила гостину і звернулася до присутніх з пригадкою, що вони є „офіцерами“, отже повинні працювати так, щоб не лишилися без війська.

На закінчення п-ні Сивуляк подякувала всім за участь і прохала працювати й даліше для добра СУА. Спільною знімкою закінчилось прийняття.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Збіркова акція 63 Відділу

63 Відділ СУА перевів уперше збірку грошей на акцію фонду „Мати й Дитина“. Вислід збірки, переведеної листами між членками СУА, дав 108 дол., які переслано до Централі. На листи зложили:

Листа п-ні О. Климишин: п-ні 1. Захарків 3 дол., по 2 дол.: пп. Стельмах, М. Климишин, др. Недзвецький, Н. Крохмалюк, Н. Недзвецька, Н. Карасепко, Ст. Климишин, М. Цісарук; по \$1: пп. Ст. Заплітна, М. Черіба, Д. Барнич.

Листа п-ні Н. Крохмалюк: п. О. Назаркевич 5 дол., по 2 дол.: пп. Р. Крохмалюк, М. Зубаль; по 1 до.: пп. Ст. Пришляк, О. Ткачук, С. Лазечко, Д. Бойчук, О. Мончак, А. Серафим, І. Лотоцький, Е. Лятишевський, В. Шкудор, М. Віханська, В. Рижий.

Даліше листи будуть подані пізніше.

Нова збірка для дітей на осінні й зимові місяці

ЗОЛОТЕ ПАВУТИННЯ

Упорядкувала
Марія Юркевич

Ціна 50 ц.

з пересилкою 55 ц.

Замовляти у Централі СУА
й усіх книгарнях

На зов рідної землі

(Продовження)

В кінці жовтня 1941 р. до Києва приїхала з еміграції талановита українська поетка, публіцистка й революціонерка Олена Теліга. На 35 році життя мала за собою вже складний життєпис жінки - емігрантки. Спомини про далеку батьківщину, студії в Чехословаччині в великому українському осередку, життя у Варшаві, де молода жінка разом із чоловіком добувають собі якийсь ґрунт для можливого існування, що нелегко в еміграції. А разом із тим молода жінка пробивала собі й інший — свій мистецький шлях з усіми його шуканнями, сумнівами, надіями й радощами. І вона вже вийшла на цей трудний шлях, що вимагав великого відречення, великої праці. Вже звучали в „Віснику“ її старанно шліфовані й при тім такі свіжі, повні чуття й повні нових, актуальних її добі питань, вірші. Її продумані, цікаво написані статті... А при тім це була життєрадісна, весела, дотепна молода жінка. Життя так і бризкало з її живих очей, з її веселого сміху! Це була жінка, яка цікавилась модами, любила приємне товариство й... танці. Але прийшла війна, на Варшаву налетіли німецькі літаки й засипали місто бомбами. І тут, несподівано для всіх, ця нервова, часом капризна, складна і духово-вимоглива пані, показала несподівано для всіх велику витримку й холоднокровність. Незабаром вона опинилась у рядах українських націоналістів і... в підпільній роботі. І, не маючи досвіду в цій роботі, керуючись лиш інтуїцією, вона досягла того, що здобула великий вплив на своє оточення.

Далі їй випав звичайний у цей час шлях: Львів, Рівне, Київ. Їхала з еміграції, щоб включитися на рідних землях у боротьбу за душу свого спанте-

личеного большевицькою пропагандою народу, щоб віддати цьому народові всі свої творчі сили. Була в Києві головою Спілки Письменників і редакторкою альманаху „Літаври“. Приклала всіх сил, щоб у „Літаврах“ віднайти „правдиві висоти української духовости“. В передовиці першого числа „Літаврів“ кликала всіх майстрів пера до вільної творчости. Німці вимагали, щоб вона „змінила лінію“ і в „Літаврах“ у всьому йшла назустріч німецькій колонізаційній політиці. Та вона відмовилась, бо це значило перекреслити все, до чого раніш кликала. Все звужувалось навколо неї коло. Багатьох товаришів уже не було. Багато місцевих людей, побачивши „зміну лінії“, від неї відвернулись. Та вона, як спартанка, стоїть на своєму пості. „Помимо всіх прикостей, помімо голоду щодня, навіть собачого холоду, в усіх нас чудесний настрій“, пише до приятеля про себе й про своїх товаришів. А це була холодна зима 1941-42 року. Ось як її описує Ніна Михалевич у своєму споміні: „Не було води в місті, бо потріскали всі водогонні рури. І за водою ходилося по 5—6 кілометрів від хати, стоялося по дві-три години в величезних чергах. Електрики часом не було й сиділи при каганцях“. Та вона не заломлюється, підтримує бадьорість в інших, навіть у таку критичну хвилину, коли їх усіх заарештовує ГПО в Спілці Письменників. Заспокоює інших і нагадує їм, що на ній лежить найбільша відповідальність, бо вона голова. Показує всім соняшну силу прикладу, бо свої вчинки звязує з усім тим, про що писала в поезіях і статтях.

„Хай мій клич зірветься у високість,
І, мов прапор, в сонці затріпоче,

Хай кружляє, мов невтомний сокіл,
І зриває рідних і охочих!

І коли закрутить непогода,
І мене підхопить, мов піщину,
Хай несуть мене бурхливі води,
Від пориву до самого чину.“

(О. Теліга)

Слово вяже з прикладом свого життя. Слово вяже з ділом. „Одна тільки слава по смерті знайома душі правдивого поета. А сучасна слава не варта копійки“ (Гоголь). Разом із нею, як лицар вірний до кінця своїй Дамі, гине її чоловік Михайло Теліга.

З групою буковинської молоді прибули до Києва молоденькі сестри Суховерські, Євгенія і Тоска. Прийшли поклонитися своєму Городу стольному — Києву. З бадьорою піснею йшли разом з іншою буковинською молоддю в своїх барвистих народних строях по вулицях старого міста, перед очима здивованих киян. Показали цим, що не дивлячись на зовсім іншу вихову й інше життя, визнають себе вони, буковинська молодь, частиною великої своєї батьківщини, столицею якої є Київ. Буковинська молодь потім розіхалась по широких землях Наддніпрянщини, чи окремими групами чи поодиноці, і активно включилась у спільну працю. Багато з них заарештовано і розстріляно німцями, серед них сестри Суховерські, відважні доньки зеленої Буковини.

В Німеччині, тому що багато молодих людей відійшло з армією, бракувало робітних рук. Тому німці почали мобілізувати молоді сили в покорених землях. Особливо брутально робилось це на сході. ГПО ходили по помешканнях, забирали дівчат і хлопців до певного пункту, а звідтам пакували їх до вагонів. Деколи хапали їх просто на вулицях, на повороті зі шкіл і брали їх, як стояли, не

давши їм змоги навіть попроситись із батьками. В дорозі їсти давали раз у день і то горохову юшку і рідко кусник хліба.

**„Не питай моя рідненька,
Бодай би й не знати,
Будуть мене, молодую,
В Германію брати.
Повезуть мене, матусю,
До заходу сонця.
Тяжко-важко буде мені
Жити в чужій сторонці.“**

(Пісня дівчини — Остки)

Коли в XVI стол. до турків діставалися у полон українські дівчата-бранки, то деякі з них досягали високого становища, ставали навіть дружинами султанів. Настя Лісовська, т. зв. Роксоляна, по смерті чоловіка свого султана Сулеймана II, керувала турецькою державою за малолітнього сина. Це був XVI вік і турки хапали своїх „бранок“, як полонених. А тепер був XX вік і німці йшли з Україну з гаслом „визволителів із большевицького ярма!

У Рівному перебувала небога письменниці О'Коннор-Вілінської — Харитя Кононенко, т. зв. „Пані Доктор“. Її діяльність була дуже різноманітна. Співріднена з відомими українськими родинами, вона в молоді роки дістала дуже добру освіту. Та бурхливі події вирвали її з рідного ґрунту і вона опинилась на еміграції, де найдовше перебувала в Чехословаччині, в Празі. Пізніші етапи її життя — це Закарпаття, Канада, Галичина і Волинь. На цьому останньому етапі в Рівному вона стоїть на чолі українського допомогового Комітету. Раніш він називався Український Червоний Хрест, але німці цю назву заборонили. Разом з іншими жінками вона організує громадську їдальню, дістає харчі і ліки для полонених, становище яких страшне. Відвідує табори полонених з небезпекою для себе, бо в таборах тоді панував плямистий тиф. А коли розпочався партизанський рух, вона помагає їм ліками з величезним ризиком для себе. Навмисне на око підтримує добрі взаємини з німцями. Все ж вони почали

дещо підозрівати і, врешті, перехопили приватного листа до неї, де їх підозріння підтвердились. Її негайно заарештували. Вона дуже довго сиділа у в'язниці і не мала надій на звільнення. В'язниці в Рівному весь час наповнювали людьми. Це було божевільня. В місті вже знали: коли в'язниця наповнена людьми, значить до їх масового розстрілу можна жити більш менш спокійно. Але як масові розстріли відбулися і в'язниця знов порожня, інтелігенція тікала з міста хто куди, щоб не бути жертвами нового колективного арешту. Але Харитя тікати не могла, бо несла обов'язки і виконувала певну службу, яку прийняла на себе добровільно. Вже за поміч українським партизанам знала, що буде позбавлена життя. Сиділа тижнями і... чекала. „Понура, вузька щілина під самою стелею“, описує рівенську в'язницю у статті „Великодній гість“ У. Самчук. „У рівень із землею квадратове віконечко, товсті ґрати і подвійна густа сітка затягають його простір“. В жовтні 1943 р. з групою, де було 16 жінок і 17 чоловіків розстріляно її. І так як свого часу 22 жирофондисти у Франції умирили зі співом Марсельєзи на устах, так і наші мученики умирили зі співом гімну: „Ще не вмерла Україна!“

**„Коли я крицею зроблюсь на цім вогні,
Скажіть тоді — нова людина
народилась!
Коли ж зломлюсь — не плаче по мені:
Пожалуйте, чому раніше не
зломилась.“**
(Леся Українка)

В Рівному в той же час працює на дуже небезпечній роботі звязкової і при Червоному Хресті молоденька, скромна, 18-літня дівчинка Тамара Мартинюк. Завданням її було організувати дівчат в організаційні ланки ОУН. Рівне було в той час дуже важливим пунктом, через який проходили звязки до Києва і від проводу організації до повстанських військ УПА отамана Бульби на Поліссі. В червні 1943 р. були нові арешти у Києві. В Рівному з не-

терплячкою чекали відомостей з Києва.

14. липня Тамара Мартинюк прийшла в призначене місце і сказала, що по кличці зголосився звязковий з Києва, що він привіз пакунок і хоче бачитись з кимось із місцевих керівників. Того ж самого дня до хати Мартинюків налетіло ГПО і забрало Тамару з її матір'ю, Галиною Мартинюк. ГПО намаглося довідатись від Тамари про організаційну сітку ОУН в Рівному. Але дівчина показала себе вірним товаришем. Трималася твердо, нікого не видала і волила загинути сама. Слабенька, тендітна дівчина мала велику душу. Її мати сказала гестапівцям:

— Що буде дочці, хай те саме буде й мені!“

Ранком 15-го жовтня їх розстріляно. Зворушлива, повна любови до батьківщини, повна любови материнської ця історія Матері і Дочки. Одна гідна другої і обидві є клясичним прикладом вірцевих громадян.

Діялось щось несамовите... Йшло масове винищування людей... Кривавий кошмар! Що гірше йшли справи німцям на фронті, то більше лютували гестапівці в тилу! Кожний день приносив нові списки жертв! Гинуть у Крем'янці д-р Ганна Рошинська з чоловіком, д-ром Петром Рошинським. Гинуть тільки за те, що перевязали рану українському повстанцеві і хтось доніс про це. У Ковлі на цвинтарі гестапівець застрелив українську громадську діячку Олександрю Голубцеву-Підгірську, ніби теж за підтримку повстанців. Часом звязки з повстанцями існували справді, але часто ця „поміч“ повстанцям виявлялась у тому, що хтось дасть такому хлопцеві випити чвертку молока чи пару цигарок. І за це чекала смерть! Через кілька місяців гестапівці забили дочку Підгірських, 21-літню Нану з чоловіком. Хто знав цю милу, життєрадісну істоту, просто не міг повірити, що так безглуздо, дико обірвалося це молоде, таке багате завдатками життя. Була щойно недавно одружена. Минуло ще кілька мі-

сяців і загинув вже від большевиків і меценат „Вістника“ Самійло Підгірський.

Дві дівчинки, Ніна і Ольга Куцевич, сидять у в'язниці за ґратами, а під тюрмою їх мати. Цілі дні сидить вона там, чи ходить і просить німців... Чи прохає знайомих звернутися до німців, сказати їм, що це вона винна (а в чім винна і не знає сама). Але готова на себе прийняти яку завгодно вину, аби врятувати дочок своїх. Хай візьмуть її, вона піде, зараз піде замість них. Але рятунку нема. І вона сидить під тюрмою з кошиком передачі. Кілька місяців тому німці забили її чоловіка, а ось тепер беруть і дітей. Простоволоса, висохла сидить, як примара. Це вже не людина, а її тінь. А там за ґратами вони, молоденькі, ні в чім неповинні. І дні їх на землі вже пораховані.

Гине О. Орищенко в Житомирі, Світлична й Недужа в Харкові, Чорні в Кременчузі — всі частини України дали свої жертви — найкращих дітей своїх. Гине студентка Талька В., робітниця Ганна Мартинець, в тюрмі у Львові закатована Калина І., яка перед арештом була вірним другом всіх ув'язнених. Про кількох останніх наш обов'язок ще збирати докладні відомості, хоч це не легко через нашу відірваність від краю, де напевно у сучасників в тих околицях лишилось про них багато споминів і легенд. Але зараз саме це неможливо зібрати, якщо в еміграції не знайдуться люди, які знали їх і поділилися б з нами своїми відомостями про їх життя і обставини смерті. Трудно це й тому, що деякі з них ховалися за псевдами, не бажаючи наражати на небезпеку родину. Їх нищили, забивали, та вони все таки йшли — ці краці з українських жінок. На місце одних ставали другі. Бо їх звало почуття обов'язку, бо в них говорив голос національної честі. Бо їх кликали до чину славні предки їх і величні сторінки історії рідної землі.

В грудні 1942 р. гине Галина Столяр, донька-одиначка священника з Тернополя. Це була серйозна дівчина, яка, закінчив-

ши гімназію, захотіла дістати вищу освіту і стала студенткою одного з закордонних університетів. Разом із тим з юних літ вона працювала в Пласті і дістала відзначення за перемогу в бігу — срібну чашу. Весь час була активним членом ОУН і користувалась довірям і пошаною товаришів. Саме за приналежність до ОУН в 1940 р. її заарештували большевики, які засудили її на кару смерті. Але її, як і багатьох, врятував вибух німецько-советської війни. Невтомна дівчина і після большевицького арешту не кидає своєї безпечної праці. Аж поки її заарештували на цей раз німці. Була в той час звязковою між західньо-українськими землями і Німеччиною. Допити робив відомий кат — лотиш Вірзінг, той, що пізніше „допитував“ О. Ольжича! Загинула від побоїв, але нікого не видала в організації. Сталось це 27-го грудня 1942 р. в тюрмі у Берліні. Мала тоді 25 років.

Нарід не стерпів далі знущання. На переломі 1942-43 р. р. спалахнув повстанський рух, утворилась Українська Партизанська Армія — УПА. І вістка про її боротьбу легендою розійшлась на цілий світ.

II

„Кожна ідея, щоб утриматись, мусить принести жертви“.

(Ернест Ренан)

Українська Партизанська Армія (УПА) виникла стихійно, як протест проти німецької гітлерівської політики, яка з наказу ГПО, хотіла знищити віками витворену національну українську культуру, а нарід обернути в васалів Третього Райху. В цьому народньому протесті вилилось незадоволення існуючим станом, та велика вітальна сила народу, що продовжував свою боротьбу в тих формах, які були для нього тоді можливі.

В Українській Партизанській Армії працювало багато українських жінок. Переважно це були жінки і дівчата в віці від 18 до 30 років і з різних верстов українського населення. Вони зорганізували Червоний Хрест,

(на чолі якого стояла „Верба“ і пані М.), опікувались шпиталями в підземних бункрах, мобілізували лікарські сили, організували санітарний персонал, здобували ліки. Працювали також як радистки, телефоністки, куховарки і курерки. В зимі по засніжених дорогах вони переступали небезпечні кордони, переходили вбід та вплади ріки, де їх ловили, арештовували... Імення багатьох із них навіть не будуть відомі світові. Вони перевозили в збіжжі набої, зброю, ліки, літературу, хворих упівців. В селах і містах, з ризиком для себе, збирали гроші, одяг, обуву і харчі для партизанів.

**„Не нам неволя й панщина
І не не для нас тюрма,
Не хочемо Московщини,
Й німецького ярма!“**

(Пісня партизан)

Вони, як виникала потреба, брали участь у боях зі зброєю в руках!..

Бути партизаном тяжче і небезпечніше, як бути вояком регулярної армії. Бо останній, як попаде до ворожого полону, може ще сподіватись, що лишисться живий. Але партизана розстріляють негайно — без суду. І добре, як роствіляють відразу. А то перед тим мучитимуть, щоб дістати зізнання. Все ж молодь українська йшла у партизанку масово, стихійно. Бачила в ньому свою владу, своїх начальників. Деякі вважають, що партизанський рух у тих умовах, які тоді утворились, був наперед засуджений на загибель. І що даремне він наразив на смерть і мучеництво стільки нашої молоді. Проти цього є поважні заперечення. По перше частина цієї молоді примушена була йти до лісу, бо їй нічого іншого не лишилось. Це ж були часи апокаліптичного жаху, коли невинних людей розстрілювали сотнями тільки тому, що десь у тій околиці невідомо хто — може й який провокатор — забив німецького вояка. А в зеленій глибині лісу кипіло життя, може тільки там в цей страшний час і кипіло повне життя. Бо в містах, містечках і селах України все тоді

було під жалібною завісою. І молодь, яка завжди прагне життя повного, мусіла звернути свої очі саме на УПА. Бо серед руїни і смерти краще було згинути зі зброєю в руках у боротьбі за рідну землю, ніж дати себе жалюгідно знищити без ніякого спротиву.

— Я єдина, що залишилась жива із моєї родини, — оповідала дівчина-партизан, Оксана. — Вони їх повбивали, постріляли, повішали. Моїх батьків, моїх сестер, усіх моїх родичів. — Що мусіла почувати така дівчина, сотні такої молоді? Їй лишався єдиний шлях — іти в УПА, де сувора служба і стала небезпека більш відповідала її душевному наставленню до дійсності. Тут в атмосфері дисципліни, товариської вірності, в щоденному напруженні, при виконанні небезпечних завдань, вона не так відчувала своє сирітство. Тут молода Україна боролась за свою волю, жила в постійному героїчному напруженні, бо їй не давали дихати, бо хотіли повернути її в бидло.

— Чи ви не думаете, що ваша велич созріє для вас, як грушка? Це не дається задармо! Ціна буде велика. Ви мусите завоювати це впродовж цілих епох і віків, заплатити за це велику ціну. (УОТ Уйтмен). Бо деколи ідеї реалізуються з великим трудом, часом дуже довго, деколи століттями... За Україною століття боротьби, в яких вона стратила безмежно багато. за ці століття вона переживала епохи великого упадку але, хоч „окрадена“, все ж прокидалася знов. І на короткий час геній нашого народу освітлював нашу історію блискучими сторінками. За свою неволю, за пригноблення, Україна платила велику ціну. І платитиме її так довго, поки не стане вільною. Партизанський рух показав, що й це покоління не стратило волі до боротьби у вірі в остаточну перемогу. Що в ньому кров його запорозьких предків і ідеали держави Володимира й Ярослава.

**Гей, шуміть, ліси і бори
Веснами шуміть,**

**Громовицею, вогнями
Буряних століть!**

**Хай в димах чорніє небо,
Хай земля дрижить,
Наша воля, наче ранок,
Срібно задзвенить!**

УПА своїми діями, та ще в тилу передових ліній, сильно дошкуляла німцям, і безперечно була одним із тих чинників, які сприяли тому, що та армія, ще недавно могутня й сильна, заломилась. Німецький фашизм зломано. Але на Україну прийшли інші „освободітелі“ — більшовики. Цілий світ радів, що війна скінчена. І ніхто не бачив, ані не хотів бачити, яка трагедія відбувалася на сході Європи. Червона лявіна заливала вільні до цього часу землі. Естонія, Латвія, Литва, Польща, Чехословаччина, Мадярщина, Румунія, Болгарія, Югославія... Деякі з цих держав усвідомлювали собі нещастя. Деякі наївно вірили, що червона зірка несе звільнення і захист. Та найтяжчого удару зазнала Україна.

Вона, що 21 рік була розпята між чотирма державами, вона, що зазнала на собі чверть століття большевицького жаху, вона, що за німців стала не просто окупованою країною, а перенесла на собі весь тягар нацистської колоніальної політики, на неї, поранену, в першу чергу насовувалась орда, що несла на своїх прапорах клич „освободітелів“. Та український нарід знав, які це „освободітелі“ і не склав зброї. І як свого часу німці, так і тепер більшовики відчували, що властиво невідомо, хто з населення є партизан, а хто ні? Бо на боці партизанів було співчуття всього народу, всіх верств його. „Селяни допомагали повстанцям: ділилися харчами, сільські дівчата й жінки піклувалися раненими і біля них по черзі вартували, латали й прали їм білизну, варили повстанцям їсти“. (Хрін). Хитрі дівчата часом навмисне, щоб затримати більшовиків і дати змогу партизанам втекти з села, жартували з советськими вояками

й гостили їх. Деколи на горищі тієї самої хати лежав у цей час ранений партизан, якого треба було рятувати.

Майже 90% повстанців були селянські діти. Цей факт теж багато говорить. Не дивлячись на величезну пропаганду большевиків, українське село активно повстало проти них, не вірило їм, відчуло в них „чужих“ і ворогів. А селяни, як відомо, елемент консервативний. Вони оцінюють явища переважно не по їх ідеальній цінності на майбутнє, а по їх реальній негайній користі. Тому часто лишуються байдужі до подій, аж поки окупант не зачепить конкретно їх інтересів. Та тут український нарід уже стояв на варті. Вже відразу усвідомлював собі свою відмінність від тих полчищ, що насовувались, хоч серед них були й мобілізовані до червоної армії українці. Та не вони керували всім. Керувала Москва. І коли падали червоно-чорні прапори зі зловищою свастикою і розгортався кривавий прапор СРСР, українські партизани не поклали своєї зброї, не повернулися до своїх домів.

**„Ми чуем волі, волі зов,
Народ свободний буде знов,
Ми йдемо в бій до перемог,
Бо з нами правда, з нами Бог.“**

Большевики роблять засідки або, перебрані по-цивільному, йдуть між населення. Церкви, в яких священники не підписали переходу на православ'я, — замкнені. Священників цих висилають на Сибір або тримають у тюрмах. Большевики, що поприїздили з Росії, для замилення очей, поприбирали навмисне українські прізвища. Все ж ніхто їм не вірить.

(Докінчення буде).

Ч и т а й т е к н и ж к у

І РИНИ КНИШ:

**Іван Франко
й рівноправність
жінки**

Багато ілюстрована книжка
ЦІНА 1.50 ДОЛ.

Замовляти в Централі СУА

Вісті Фонду „Мати й Дитина“

Українські навчальні станиці у Німеччині, що стоять під патронажем Союзу Українок Америки, звернулись до нас із новим проханням. В поодиноких осередках уже розрослась дитяча громадка й прагне ширших відомостей про Україну. Для них треба створити дитячі бібліотеки при делегатурах ОУЖ. Об'єднання Українських Жінок, що так широко опікується цілою нашою акцією, не має фондів, щоб їх створити. Та й не всі дитячі книжечки можна в Німеччині дістати.

Оце прохання передаємо читачкам „Н. Ж.“. Ваші діти часто вже використали книжечки й читанки. Запакуйте їх і вишліть на нижче подану адресу! Вони принесуть ще користь українській дитині на скитальщині! А хто не має дітей, повинен закупити кілька пригожих книжечок і вислати їх рівнож.

Прохаємо не зволікати! Щоб у цьому шкільному році постала шкільна бібліотека при кожній делегатурі ОУЖ.

Посилки адресувати:

Mrs. Olga Pawlowska, Dachauerstr. 9, Muenchen 2, Germany.

На посилках зазначити зміст (books).

Про вислід збірки будемо звітувати.

Фонд „Мати й Дитина“

Спис жертводавців НА ПІКНІКУ ОКР. РАДИ СУА У ФІЛАДЕЛФІ

Дня 16. вересня зійшлись на гостині у п-ні Анни Сивуляк численні гості і зложили на цілі, які визначить Окр. Рада такі суми:

По 5 дол. пп. Олена Лотоцька, Софія Стрижак, Марія Біляк, Стефанія Креденсор, по 3 дол. пп. Зеновія Терлецька, Кекилія Гардецька, Ірина Петровська, Наталка Лопатинська, Ірина Качанівська, Михайлина Шагала, по 2 дол. Михайлина Чайковська, Ангела Банах, Олена Марків, Ольга Лісович, Йосипа Летнавчин, Анна Мицишин, Марія Колтунюк, Марія Бабяк, Анна Вовчак, Вікторія Савчинська, Варвара Сегень, по 1 дол. пп. Катерина Моклюк, Марія Чопик.

Разом зібрано 62 дол. З того Окр. Рада призначила половину на пресовий фонд „Нашого Життя“.

STATEMENT REQUIRED BY THE ACT OF AUGUST 24, 1912, AS AMENDED BY THE ACTS OF MARCH 3, 1933, AND JULY 2, 1946

(Title 39, United States Code, Section 233) SHOWING THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, AND CIRCULATION OF

OUR LIFE, published monthly, except August, at Philadelphia, Penna., for October, 1956.

1. The names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher, Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin St. Editor, Lidia Burachynska, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Managing Editor, Cecilia Gardecka, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa. Business Manager, Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

2. The owner is: Ukrainian National Women's League of America, Inc., 909 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

President: Mrs. Helen F. D. Lototsky, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Vice-President: Mrs. Stefania Pushkar, 823 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Rec. Secretary: Mrs. Lidia Lemishka, 909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa. Fin. Sec'y: Mrs. Antonia Kulchucky, 2231 Fairmount Ave., Phila. 30, Pa. Treasurer: Mrs. Anna Sywulak, 112 Dewey Rd., Melrose Park, Pa.

3. The known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

Helen F. D. Lototsky, President

Sworn to and subscribed before me this 19th day of September, 1956.

Emil Kulchucky, Notary Public

(My commission expires January 6, 1957).

На пам'ятник О. Кисілевської

Окружна Рада СУА у Дітройті переслала на пам'ятник покійної голови СФУЖО суму 142.45 дол., що їх зложили жіночі організації й присутні гості на поминках, дня 26. травня.

Союз Українок Америки:

5 Відділ	10 дол.
23 Відділ	10 дол.
26 Відділ	10 дол.
31 Відділ	5 дол.
37 Відділ	10 дол.
58 Відділ	10 дол.
63 Відділ	10 дол.

Український Золотий Хрест:

14 Відділ	10 дол.
34 Відділ	10 дол.

Федерація Українців стейту

Мишиген:

Комітет Маніфестації в честь

500 погибших

Збірка на залі

Разом:

Видатки виносили 12 дол., отже на

чисто зосталось 142.45 дол., за які у-

права СФУЖО складає щиру подячу

Разом:

Видатки виносили 12 дол., отже на

чисто зосталось 142.45 дол., за які у-

права СФУЖО складає щиру подячу

Разом:

Видатки виносили 12 дол., отже на

чисто зосталось 142.45 дол., за які у-

права СФУЖО складає щиру подячу

Разом:

Видатки виносили 12 дол., отже на

чисто зосталось 142.45 дол., за які у-

права СФУЖО складає щиру подячу

Разом:

Видатки виносили 12 дол., отже на

чисто зосталось 142.45 дол., за які у-

права СФУЖО складає щиру подячу

ВЖЕ ВИЙШЛА

накладом Союзу Українок
Америци

інформаційна довідка

Woman of Ukraine

Подає обширну інформацію про українське жіноцтво англ. мовою.

Ціна \$1 разом з пересилкою.
Замовляти в Централі СУА

Прохаємо подавати завжди зону Вашої адреси. Пошта домагається цього і доручення Вашої пошти не матиме припізнення.

Return to:
"OUR LIFE" Magazine
909 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.
RETURN POSTAGE GUARANTEED

MA 7-1320

LO 3-9910

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF
LESYA UKRAINKA
Translated by Percival Condy
Foreword by Clarence A. Manning

ЦІНА КНИЖКИ \$3.50

Замовлення приймає:

**Ukrainian National Women's
League of America, Inc.**

909 N. Franklin St., Phila. 23, Pa.

ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ
та ПЕРШИХ КЛАС ШКОЛИ

Літо 70 ц.

Осінь 70 ц.

Зима 50 ц.

Казки, віршики, інсценівки, гри
упорядкувала **Марія Юркевич**

Замовляти в **ЦЕНТРАЛІ СУА**

THERE IS

A DIFFERENCE IN FUNERAL SERVICE
Established 1920

NASEVICH FUNERAL HOME

**MRS. MICHAEL F. NASEVICH
MICHAEL E. NASEVICH**

SURPASSING SERVICE

Air Conditioned for Your Comfort
No Deserving Poor Refused

**N. E. COR. FRANKLIN & BROWN STS.
Philadelphia 23, Pa.**

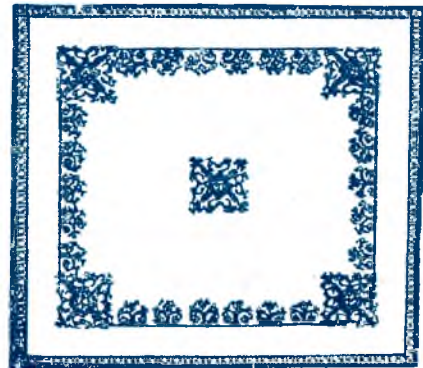
В українському мешканні — українська вишивка!

ВИШИВАНІ СЕРВЕТКИ

кожної величини
можна набути
в кооперативі „БАЗАР“
у ціні від 1.90 до 11.60 дол.

БАЗАР
822-823 N. Franklin St.
Philadelphia, Pa.

Жадайте цінників!

Взори — гуцульські, бойківські, буковинські.

Printed by "AMERICA"—817 N. Franklin St., Phila. 23, Pa.